

Jaarverslag 2021

RMA

Rekenkamer Metropool Amsterdam

14 APRIL 2022

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Missie van de rekenkamer	5
1.2	Indeling en opzet.....	5
2	Beleidsvisie	5
2.1	Inhoud	5
2.2	Uitvoering	6
2.3	Evaluatie	7
3	Resultaten	7
3.1	Wat is er afgesproken?	7
3.2	Wat is er gedaan voor Amsterdam, Zaanstad en Weesp?.....	9
3.3	Effecten van onderzoek	18
3.4	Overige externe producten	21
3.5	(Nog) niet uitgevoerde of gepubliceerde onderzoeken	23
3.6	Overige activiteiten.....	25
3.7	Wat heeft het gekost?	27
4	Paragrafen	30
4.1	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	30
4.2	Financiering.....	31
4.3	Overlegorgaan RMA	31
4.4	Bedrijfsvoering.....	32
5	Jaarrekening	37
5.1	Programmarekening.....	37
5.2	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	38
5.3	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	39
5.4	Overzicht van de baten en lasten naar taakvelden	45
5.5	Balans.....	46
5.6	Toelichting op de balans per 31 december 2021	46

5.7	Niet uit de balans blijvende verplichtingen	50
5.8	Gebeurtenissen na balansdatum	51
6	Overige gegevens van de jaarrekening	52

Voorwoord

De gemeenten Amsterdam en Zaanstad hebben sinds 2005 gezamenlijk een rekenkamer-voorziening. Vanaf 1 juni 2010 vindt de samenwerking plaats op basis van een gemeenschappelijke regeling. De gemeenschappelijke regeling heeft als naam Rekenkamer Metropool Amsterdam (RMA). In 2020 is ook de gemeente Weesp toegetreden tot de gemeenschappelijke regeling.

Op basis van de wet stelt de bestuurder van de gemeenschappelijke regeling zelf de begroting, het jaarverslag en de onderzoeksprogramma's vast. Vaststelling van de begroting vindt plaats nadat deze voor een zienswijze is voorgelegd aan de gemeenteraden. In de periode 2016-2021 stond het thema 'verantwoorden' centraal.

In 2020 werd er vanwege de coronapandemie veel thuisgewerkt. Dat was in 2021 niet veel anders. In de zomerperiode kon er weer meer, maar thuiswerken bleef toch wel de norm. De projecten hebben daar weinig onder te lijden gehad. Er zijn, zoals uit het jaarverslag is te zien, weer veel onderzoeken voor Amsterdam, Zaanstad en Weesp uitgevoerd; voor elk project is een korte beschrijving opgenomen. De rapporten en rekenkamerbrieven staan ook op [onze website](#).

Hopelijk wordt 2022 een jaar waarin corona echt naar de achtergrond verdwijnt. Voor sommige collega's was het toch zwaar en ook de onderlinge sociale contacten op het werk werden gemist. Er is wel informeel digitaal contact geweest, maar dat blijft toch behelpen. Op een gegeven moment zal daar ook het werk onder gaan lijden. Daarom is het belangrijk om het thuiswerken zo snel mogelijk te vervangen door een hybride vorm van werken, waarbij de voordelen van thuiswerken kunnen worden gecombineerd met de voordelen van het samen werken op kantoor.

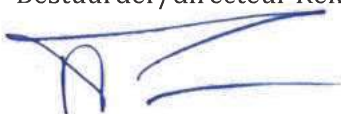
In dit verslag wordt - naast verantwoording over de uitgevoerde onderzoeken - ook verantwoording afgelegd over de overige uitgevoerde activiteiten en de bedrijfsvoering. In het slothoofdstuk staat de financiële verantwoording over 2021. Uit de jaarrekening blijkt dat 2021 wordt afgesloten met een positief financieel resultaat. Voorgesteld wordt om een deel van dit overschot toe te voegen aan de reserve symposium Waardevol bestuur en het restant toe te voegen aan de algemene reserve. Ook wordt voorgesteld om ten laste van de algemene reserve een bestemmingreserve te vormen voor de zesjaarlijkse afrekening.

In 2021 was de heer dr. J.A. de Ridder nog de bestuurder/directeur van de RMA. Vanaf 1 maart 2022 heb ik zijn taak overgenomen. Ik bedank hem voor de prettige overdracht.

Amsterdam, 14 april 2022

drs. Annelies Daalder

Bestuurder/directeur Rekenkamer Metropool Amsterdam

Dankwoord van dr. J.A. de Ridder

Het jaar 2021 was voor mij als rekenkamer het laatste volledige jaar. Het lijkt mij goed om daarom nog een keer nadrukkelijk de raadsleden te bedanken voor het vertrouwen dat ze in de afgelopen jaren in mij hebben gesteld. Een rekenkamer kan niet goed functioneren als het niet goed ingebed is in de lokale politiek. En dat was in Amsterdam, Zaanstad en het afgelopen jaar in Weesp goed in orde. Dus ook dank daarvoor aan mijn directe gesprekspartners zoals het presidium van de gemeente Amsterdam, het Overlegorgaan RMA, de auditcommissie in Zaanstad en de rekeningencommissie van de gemeente Amsterdam en niet te vergeten de verschillende raadsgriffies.

Tot slot rest mij niets dan dank aan mijn team voor alle steun en inzet in de afgelopen jaren en het veel succes toewensen aan mijn opvolgster Annelies Daalder. Ik heb er alle vertrouwen in dat de RMA bij haar in goede handen is.

dr. J.A. de Ridder

Voormalig bestuurder/directeur Rekenkamer Metropool Amsterdam

1 Inleiding

1.1 Missie van de rekenkamer

De Rekenkamer Metropool Amsterdam (RMA) verricht onderzoek om de gemeenteraden van Amsterdam en Zaanstad te helpen bij hun controlerende taak. Het onderzoek richt zich op doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gemeentelijk bestuur, het gevoerde beleid en de beleidsuitvoering. Tot 24 maart 2022 vervulde de RMA ook de rekenkamerfunctie voor de gemeente Weesp.

Onze rapporten zijn primair bedoeld voor de gemeenteraden van de bij de gemeenschappelijke regeling aangesloten gemeenten. De rapporten zijn openbaar. Door actief de kennis uit te dragen die via het uitgevoerde onderzoek is verkregen, willen we een bijdrage leveren aan goed openbaar bestuur. De publieke functie die we daarmee willen vervullen was voor de periode 2016-2022 in de beleidsvisie (zie hoofdstuk 2) nader uitgewerkt. Voor de komende periode zal een nieuwe beleidsvisie worden opgesteld. We willen zelf ook een doelmatige en doeltreffende organisatie zijn, die open en controleerbaar haar werk verricht. Met dit jaarverslag willen wij daaraan bijdragen.

1.2 Indeling en opzet

Bij het opstellen van het jaarverslag zijn de richtlijnen van het *Besluit begroting en verantwoording provincie en gemeenten* (BBV) in acht genomen. Het jaarverslag begint met een beleidsmatige verantwoording, waarbij ingegaan wordt op de beleidsvisie van 2016-2022 en de onderzoeken die in 2021 zijn uitgevoerd. Daarna volgen de gebruikelijke paragrafen. De financiële verantwoording over 2021 vindt plaats met behulp van de programmarekening en de balans.

2 Beleidsvisie

Voor de periode 2016-2022 hebben we een beleidsvisie ontwikkeld die de leidraad was voor onze activiteiten in deze periode. De beleidsvisie is via onze website in te zien en te downloaden.^a

2.1 Inhoud

De taak van de rekenkamer is verankerd in de Gemeentewet. Binnen dit kader kunnen we accenten leggen. De ideeën over onze werkzaamheden leggen we neer in beleidsvisies. Voor de periode 2016-2022 was het hoofdthema van onze beleidsvisie 'Navolgbaar rekenen op de participatiesamenleving'. Daarmee speelden we in op de veranderde

^a Ook al onze bestuurlijke en onderzoeksrapporten kunnen worden gedownload op onze website: www.rekenkamer.amsterdam.nl.

context bij gemeenten als gevolg van de decentralisaties in het sociaal domein, waarin de gemeenten worden geacht de nieuwe taken uit te voeren volgens het gedachtegoed van de participatiesamenleving.

Een gemeente die haar werk wil vormgeven door met partners samen te werken, kan niet alles zelf onder controle hebben. Toch blijft de besteding van publieke middelen vragen om het afleggen van verantwoording. Dit blijkt in de praktijk lastig. Gebrekkige en weinig transparante verantwoording ondergraaft uiteindelijk het draagvlak voor het handelen van de overheid. Voor de beleidsperiode 2016-2022 speelde het begrip ‘verantwoorden’ daarom een belangrijke rol in ons onderzoek. Het ging daarbij om de vraag of de effecten van de besteding van publieke middelen maatschappelijk zichtbaar zijn.

2.2 Uitvoering

Bij de jaarlijkse selectie van onderzoeksonderwerpen wogen we mee of deze relevant zijn voor de vijf thema's die wij onderscheidden met betrekking tot verantwoorden:

- *Verantwoorden bij vrijheid*: ook ruime beleidskaders vragen om een inzichtelijke verantwoording van de besteding van belastinggeld;
- *Verantwoorden bij samenwerking*: geld dat samen met andere overheden en particuliere organisaties wordt besteed, moet ook goed worden verantwoord;
- *Verantwoorden bij inzet burgers*: publieke middelen die burgers in het kader van de participatiemaatschappij besteden, moeten passend worden verantwoord;
- *Feitelijk verantwoorden*: het verhaal over wat er gebeurt bij overheidsinterventies is belangrijk; maar naast vertellen blijft ook *tellen* belangrijk: smart-indicatoren zeggen niet alles, maar bieden wel houvast bij het verhaal;
- *Voor de burger verantwoorden*: de verantwoordingen van de overheid moeten ook inzichtelijk zijn voor de geïnteresseerde burger.

Daarnaast zijn er een aantal algemene criteria voor de keuze van uit te voeren rekenkameronderzoek, zoals het maatschappelijk en financieel belang van een onderwerp, de risico's die op een specifiek beleidsterrein worden gelopen en een evenwichtige spreiding over de verschillende beleidsterreinen.

We voeren verschillende soorten onderzoek uit. Naast regulier onderzoek (waarin diepgaand een bepaald onderdeel van het gevoerde beleid wordt onderzocht) onderscheiden we:

- uitbrengen van gevraagd of ongevraagd advies aan gemeenteraden, indien we daartoe aanleiding zien;
- verzorgen van thematische publicaties of bijeenkomsten, waarbij aandacht wordt besteed aan de rode draad in projecten en geprobeerd wordt algemene lessen te trekken uit uitgevoerd onderzoek.

De wijze waarop we onderzoeken uitvoeren en communiceren met de buitenwereld zijn uitgewerkt in een intern webbased *Handboek RMA*.

2.3 Evaluatie

In het afgelopen jaar is ook gewerkt aan een evaluatie van de beleidsvisie 2016-2022. Daarin wordt aandacht besteed aan de vraag in hoeverre de doelen die de rekenkamer zichzelf voor deze rekenkamerperiode had gesteld, zijn gerealiseerd. De **rapportage** daarvan is in maart 2022 afgerond.

3 Resultaten

3.1 Wat is er afgesproken?

Jaarlijks stellen we onderzoeksprogramma's vast voor de aangesloten gemeenten. Hierin staan de nieuwe onderzoeken die zijn geprogrammeerd. Ook worden de onderzoeken vermeld uit vorige onderzoeksprogramma's die nog afgerond moeten worden. Voor het jaar 2021 is een onderzoeksprogramma opgesteld voor Amsterdam en voor Zaanstad. Voor Weesp is geen separaat onderzoeksprogramma opgesteld. Maar eind 2020 is met de gemeente Weesp gesproken over mogelijke projecten die we voor deze gemeente zullen uitvoeren.^b

Tabel 3.1 - Overzicht van projecten opgenomen in de onderzoeksprogramma's 2021 van Amsterdam, Zaanstad en Weesp

Onderzoeksprogramma	Projecten
<i>Amsterdam 2021</i>	<i>Voorgenomen nieuwe onderzoeken</i> • Navolgbaarheid uitvoering coalitieakkoord • Verdieping naar concrete uitvoering coalitieakkoord aan de hand van negen thema's: a. Klimaatwet, energietransitie en Amsterdam aardgasvrij b. Betaalbaar wonen voor lage en middeninkomens c. Democratisering d. Openbare ruimte, mobiliteit en water e. Zorg, Wmo en jeugdhulp f. Voorschool, primair en secundair onderwijs

^b Vanaf 2020 is de RMA ook rekenkamer van de gemeente Weesp. Er is echter voor 2021 geen expliciet onderzoeksprogramma vastgesteld. In de loop van 2020 is er met de raad van Weesp gesproken over mogelijke projecten. Op basis daarvan is er in 2020 al begonnen met het onderzoek *Meldingen openbare ruimte* en zijn er in 2021 ook nog een aantal projecten uitgevoerd. Voor 2022 zijn geen onderzoeken gepland vanwege de bestuurlijke fusie van gemeente Weesp met de gemeente Amsterdam per 24 maart 2022.

Onderzoeksprogramma	Projecten
	g. Haven, circulaire economie en afval h. Schuldhulpverlening en armoede i. Werk en inkomen • Jeugdhulp deelproject 2: de doeltreffendheid van de jeugdhulp • Gemeentelijke rioolwatertaken 2: de uitvoering van de rioolwatertaken • Openbaar maken van overheidsinformatie (hiervoor: Uitvoering van de Wob) • Monitoring financiën
	<i>Mogelijke nieuwe verkenningen^c</i>
	<i>Opvolgingsonderzoeken^d</i> <i>Afronding eerder toegezegde en al gestarte onderzoeken</i> • Dienstverlening aan kwetsbare groepen • Publieksonderzoek: Groen in de stad • Meldingen openbare ruimte • Gemeentelijke rioolwatertaken 1: de inrichting van de rioolwatertaken
<i>Zaanstad 2021</i>	<i>Voorgenomen nieuwe onderzoeken</i> • Uitvoering Coalitieakkoord ambities duurzaamheid • Wob-verzoeken • Monitoring financiën
	<i>Overige activiteiten</i> • Voorbereiding publieksonderzoek 2022

^c In het onderzoeksprogramma zijn geen specifieke verkenningen opgenomen. De reden hiervoor is dat te verwachten was dat het verdiepende onderzoek naar de concrete uitvoering van ambities uit het coalitieakkoord ook uiteenlopende inzichten in diverse beleidsvelden op zou leveren. Als deze inzichten daar aanleiding toe geven, dan kunnen we, net als bij verkenningen, besluiten daar op een later tijdstip nader onderzoek naar te doen. Los van deze werkwijze voor 2021 ten aanzien van verkenningen in het algemeen, overwogen we om ons in 2021 te verdiepen in (ethische) risico's die kunnen ontstaan als er door de gemeente gebruik wordt gemaakt van voorspellende en voorschrijvende algoritmes.

^d We voeren tegenwoordig geen opvolgingsonderzoeken meer uit waarmee we na een paar jaar nagaan of aanbevelingen uit een eerder onderzoek zijn uitgevoerd. De afspraak is dat het college deze uitvoering zelf bewaakt en hierover rapporteert. We zullen ons dan ook beperken tot af en toe een controle van de rapportages van het college.

Onderzoeksprogramma	Projecten
	<i>Afronding lopende zaken</i> • Social return on investment • Meldingen openbare ruimte

Naast de genoemde projecten in tabel 3.1 werd in 2021 capaciteit gereserveerd voor de volgende activiteiten:

- Het bijdragen aan het publieke debat, door het tussentijds informeren en adviseren van de gemeenteraad op basis van eerder uitgevoerd onderzoek, verkenningen, lopend onderzoek of monitoractiviteiten als de actualiteit daartoe aanleiding geeft;
- Eventuele verzoekonderzoeken;
- Het monitoren van politiek en bestuurlijk belangrijke onderwerpen;
- Voorbereiding symposium 2022;
- Regulier doorlopend toezicht op Auditdienst ACAM;
- Voorbereidende werkzaamheden voor het ontwikkelen van onderzoeksprogramma's 2022.^e

In paragraaf 3.2 hebben we over de verschillende uitgebrachte rapporten en producten korte beschrijvingen opgenomen. Paragraaf 3.3 geeft een beeld van de doorwerking van de onderzoeken die door de raad of raadscommissies zijn besproken.

In paragraaf 3.4 wordt een toelichting gegeven op de overige externe producten die we voor de gemeenten hebben uitgebracht.

In paragraaf 3.5 zijn de overige voorgenomen onderzoeken, die (nog) niet tot een publicatie hebben geleid, toegelicht.

3.2 Wat is er gedaan voor Amsterdam, Zaanstad en Weesp?

In deze paragraaf zijn de onderzoeken beschreven die we voor behandeling aan de gemeenteraad hebben aangeboden of door een raadscommissie zijn besproken. In paragraaf 3.3 is - via scores - inzicht gegeven in de bestuurlijke behandeling door de raadscommissies en de gemeenteraden.

^e Vanwege de wisseling van bestuurder is, in afwijking van voorgaande jaren, ervoor gekozen om (nog) geen onderzoeksprogramma's Amsterdam en Zaanstad voor 2022 op te stellen. Door de bestuurlijke fusie van Weesp met Amsterdam wordt voor Weesp geen onderzoeksprogramma meer opgesteld.

3.2.1 Amsterdam

In deze paragraaf beschrijven we onderzoeken voor Amsterdam waaraan wij in 2021 hebben gewerkt en waarvan de publicatie in 2021 heeft plaatsgevonden.

Ambities Coalitieakkoord 2018-2022

In 2021 voerden wij een onderzoek uit naar het *Coalitieakkoord 2018-2022. Een nieuwe lente en een nieuw geluid*. Aan het huidige college ligt een inhoudelijk akkoord van de vier coalitiepartijen ten grondslag: het coalitieakkoord. In dit coalitieakkoord hebben de coalitiepartijen opgeschreven welke ambities zij nastreven bij hun samenwerking in het college. Met dit onderzoek wilden we nagaan hoe het nu staat met de ambities uit het coalitieakkoord. Dit onderzoek bestaat uit twee delen: *Ambities Coalitieakkoord 2018-2022: navolgbaarheid* (één deelonderzoek) en *Ambities Coalitieakkoord 2018-2022: uitvoering* (negen deelonderzoeken). De uitkomsten van beide delen zijn in 2022 gebruikt voor het bestuurlijke rapport waarin we onze overkoepelende conclusies hebben getrokken en aanbevelingen hebben gedaan.

Deel 1: Navolgbaarheid

Gepubliceerd: 22 september 2021

In dit eerste deel richtten we ons op het beoordelen van de beschikbare informatie over de realisatie van de ambities uit het coalitieakkoord. Is het navolgbaar wat er nu van de ambities terecht is gekomen?

De uitvoering van het coalitieakkoord blijkt onvoldoende navolgbaar. Een integraal en helder inzicht (op hoofdlijnen) in de stand van zaken bij de uitvoering van het coalitieakkoord ontbreekt. Ook de reguliere planning en control-documenten zoals de begroting en de jaarrekening bieden geen bruikbaar inzicht.

Deel 2: Uitvoering

In dit tweede deel richtten we ons op het beoordelen van wat er daadwerkelijk is gebeurd met de ambities uit het coalitieakkoord. We hebben voor dit deel negen thema's geselecteerd. Van ieder thema hebben we de uitvoering van ambities onderzocht.

Thema 1: Democratisering

Gepubliceerd: 22 september 2021

Het uitvoering geven aan democratisering wordt door de ambtelijke organisatie gekenschetst als een complexe zoektocht waarin een balans moest worden gezocht tussen de participatieve en de representatieve democratie. Dit leidde ertoe dat gaandeweg ambities en maatregelen veranderden of dat nieuwe ontwikkelingen, zoals rondom het referendum, zijn ingezet die niet voorkwamen in de ambities van het coalitieakkoord. De realisatie van de ambities is grotendeels op weg. Van alle ambities vindt de ambtelijke organisatie dat het beschikbaar stellen van buurtbudgetten, de stadsdeelfondsen en het participatiebeleid het meest bijdragen aan democratisering. Het samen met bewoners of andere belanghebbenden vormgeven van beleid en processen komt echter moeilijk van de grond.

Thema 2: Openbare ruimte, mobiliteit en water

Gepubliceerd: 30 september 2021

Alle ambities van dit thema gaan over de leefbaarheid van de stad. Hierbij moet de gemeente een balans zien te vinden waarin bewoners en ondernemers centraal staan en bezoekers welkom blijven in Amsterdam. Deze mengeling van belangen zorgt voor complexiteit. De focus van de ambities ligt op het terugdringen van overlast van drukte en afval, reclame en bedrijfsmatig pretvervoer. De realisatie van de ambities is grotendeels op weg, maar soms is er meer focus nodig. Tot slot blijkt de effectiviteit van de genomen maatregelen vaak onbekend door een gebrek aan monitoring.

Thema 3: Haven, circulaire economie en afval

Gepubliceerd: 10 november 2021

Vrijwel alle ambities van dit thema zijn gericht op of bevatten aspecten van duurzaamheid. De haven wordt als een belangrijke partner gezien in het realiseren van de ambitieuze duurzaamheidsdoelen. Veel van de ambities van dit thema kunnen niet binnen één coalitieperiode gerealiseerd worden en vergen een lange adem. Hoewel het merendeel van de maatregelen overwegend passend en dekkend is om uitvoering te geven aan de ambities, zijn concrete acties vaak maar beperkt. Opvallend is de ambitie om fossiele activiteiten te vervangen, waaronder steenkool. Deze ambitie wordt in onvoldoende mate geadresseerd en blijft in uitvoering ook achter.

Thema 4: Klimaat, energietransitie en Amsterdam aardgasvrij

Gepubliceerd: 10 november 2021

Amsterdam wil de groene koploper van Nederland en Europa worden. Met het coalitieakkoord is duurzaamheid nadrukkelijker dan in voorgaande coalitieperioden een speerpunt. De overkoepelende ambitie is bijna (95%) klimaatneutraal in 2050 en aardgasvrij in 2040. De ambities horende bij dit thema zijn ambitieus met een lange horizon en afhankelijkheid van partners voor de realisatie. In de huidige bestuursperiode zijn veel concrete stappen ondernomen (momenteel voornamelijk op strategisch niveau).

Desondanks is de bijdrage aan de realisatie van de ambities nog beperkt. Zonder extra maatregelen, middelen en bevoegdheden is het niet mogelijk om een (bijna) klimaatneutrale en aardgasvrije stad te zijn binnen het gestelde tijdspad.

Thema 5: Voorschool, primair en secundair onderwijs

Gepubliceerd: 17 november 2021

De ambities raken het onderwijsveld in de breedte en betreffen het lerarentekort, segregatie en internationalisering tot aan onderwijshuisvesting. De nadruk ligt op een eigen accent: kansengelijkheid voorop. De gemeente heeft overzicht gecreëerd over het onderwijsbeleid en de meeste ambities zijn goed tot uitvoering gebracht. We vinden het positief dat de monitoring en evaluatie in de aanpakken veelal zijn uitgewerkt en uitgevoerd en de raad met regelmaat is geïnformeerd over de plannen en de voortgang.

Thema 6: Werk en inkomen

Gepubliceerd: 17 november 2021

Zeker zeven van de elf ambities zetten de koers van het vorige stadsbestuur voort. Wel legt het bestuur eigen accenten. Dit zijn de nadruk op werk als basis voor bestaanszekerheid (in plaats van meedoen en participatie) en het centraal stellen van vertrouwen (in plaats van wantrouwen en controledwang). Er zijn bij iets meer dan de helft van de ambities duidelijk concrete stappen gezet. Bij de ambities waar de concrete stappen beperkt zijn, komt dat doordat elementen niet zijn uitgewerkt, ingezet beleid niet is bestendigd of resultaten achterblijven. Tot slot lijkt een systematisch overzicht over en inzicht in de uitvoering van ambities te ontbreken.

Thema 7: Betaalbaar wonen voor lage en middeninkomens

Gepubliceerd: 9 december 2021

Bij veel ambities zijn concrete stappen gezet. Er is gebouwd, gelobbyd bij het Rijk en er zijn afspraken gemaakt met woningbouwcorporaties en belangenorganisaties. Wel blijven de resultaten in het gehele middensegment erg achter bij wat was beoogd, ondanks dat er met passende en dekkende maatregelen concrete of beperkte concrete stappen zijn gezet. Voor de uitvoering van veel ambities is de gemeente afhankelijk van derden, en dit bemoeilijkt de uitvoering van ambities soms.

Thema 8: Zorg, Wmo en jeugdhulp

Gepubliceerd: 9 december 2021

Het merendeel van de ambities is een voortzetting van de koers van het vorige stadsbestuur. De context van het beleidsveld zorg en jeugd is in de huidige bestuursperiode weerbarstig gebleken. Hierdoor moest één ambitie anders worden ingevuld dan oorspronkelijk beoogd en was doelbereik niet altijd eenvoudig. Desondanks zien we bij acht van de veertien ambities duidelijke concrete stappen. Bij zes van de ambities ontbreken deze of is onduidelijk wat er echt is bereikt. Tot slot merken we op dat we geen vaste systematiek zien voor het uitwerken, uitvoeren en monitoren van de ambities.

Thema 9: Schuldhulpverlening en armoede

Gepubliceerd: 15 december 2021

We concluderen dat de ambities vooral bestaand beleid voortzetten. De twee ambities die per raadsamendement zijn toegevoegd, zijn gericht op educatie over en het ondersteunen van initiatieven rondom schulden. Het overgrote deel van de ambities is verwerkt in een beleidsagenda. De nadruk daarin ligt op het continueren van bestaand beleid en vernieuwing gericht op preventie en perspectief. Bij zes van de elf ambities zijn concrete stappen gezet. Bij vijf ambities, waaronder de twee geamendeerde, zijn beperkte concrete stappen gezet. Door de coronacrisis is de ambitie om de doelgroep van armoedevoorzieningen te verruimen, uitgesteld. Deze verruiming is grondig voorbereid, maar zal deze collegeperiode niet meer worden uitgevoerd. Tegelijkertijd heeft de coronacrisis gezorgd voor extra investeringen en het (tijdelijk) verder terugdringen van huisuitzettingen.

Bestuurlijk rapport - Navolgbaarheid en uitvoering ambities (deel 1 en 2)

Gepubliceerd: 28 januari 2022

In het bestuurlijke rapport hebben we onze overkoepelende conclusies en aanbevelingen uiteengezet van de tien deelonderzoeken naar de navolgbaarheid en uitvoering van ambities uit het coalitieakkoord. We constateren dat een integraal overzicht ontbreekt van wat er van de ambities uit het coalitieakkoord terecht is gekomen. Daarmee is de uitvoering van ambities niet goed navolgbaar. Bij de aanvang van de collegeperiode zijn er door het college wel pogingen ondernomen om de realisatie van ambities inzichtelijk te maken, maar hier is geen verdere invulling aan gegeven. De ambtelijke organisatie meldde ons bij het onderzoek dat de gemeenteraad er ook geen opdracht voor heeft gegeven en het college er verder niet op heeft aangedrongen.

Het ontbreken van een integraal overzicht betekent niet dat er met het coalitieakkoord in de uitvoering weinig is gedaan. Ons onderzoek laat echter een wisselend beeld zien over de manier waarop uitvoering is gegeven aan de onderzochte ambities. Het lijkt inhoudelijk vaak wel passend (bij ongeveer 90% van de ambities), maar belangrijke elementen uit ambities blijven onderbelicht (ongeveer 25%). Hoewel de uitvoering serieus lijkt te zijn opgepakt, zijn er regelmatig kanttekeningen te zetten bij de concrete stappen die zijn gezet en lijken behaalde resultaten soms anders uit te pakken dan bedoeld. Of dat erg is, is vooral een politiek oordeel. Maar om zich een oordeel te kunnen vormen, is overzicht voor de gemeenteraad wel essentieel en dat ontbreekt nu.

We deden zeven aanbevelingen waarvan één gericht aan de gemeenteraad zelf om meer grip te krijgen op de uitvoering van het coalitieakkoord. De overige zes aanbevelingen zijn gericht op wat het college moet doen: zorgdragen voor een ordentelijke uitvoering van het coalitieakkoord en het verstrekken van heldere informatie daarover aan gemeenteraad en Amsterdammers. In het bijzonder wezen we op het democratisch tekort dat ontstaat als deze verantwoording tekortschiet.

Het college erkende dat verbeteringen noodzakelijk zijn in de wijze waarop een coalitieakkoord wordt vertaald naar beleid en uitvoering en hoe daar inzichtelijk en proportioneel verantwoording over kan worden afgelegd. Het college ging echter niet specifiek in op de aanbevelingen en laat het aan een nieuw college en de nieuwe raad om hier later invulling aan te geven. Hoewel verbeteringen nu al mogelijk zijn en ook noodzakelijk zijn voor de komende raad, de vorming van een nieuw college en het opstellen van een nieuw coalitieakkoord, worden deze daardoor op de lange baan geschoven. We vinden dit jammer en zijn hierop in ons nawoord nader ingegaan.

Gemeentelijke rioolwatertaken 1: inrichting

Gepubliceerd op: 15 april 2021

Het riool heeft een belangrijke rol in onze samenleving. De gemeente Amsterdam is verantwoordelijk voor een goede werking van het riool en laat de uitvoering en het beheer ervan over aan Waternet. In dit eerste deelonderzoek naar de gemeentelijke rioolwatertaken onderzochten we de inrichting en aansturing van de gemeentelijke rioolwatertaken.

Op hoofdlijnen werkt de huidige inrichting naar behoren. Over het ontwerp is goed nagedacht. En de gemeente, AGV en Waternet zijn tevreden. We vinden wel dat de inrichting heroverwogen moet worden. Deze is sinds de oprichting in 1997 vrijwel niet veranderd. Door het succes van de samenwerking zijn belangrijke punten uit het oog verloren. Er zijn geen evaluaties, heroverwegingen en herijkingen geweest. Hierdoor is de toekomstbestendigheid van de inrichting in gevaar gekomen. Dit resulteert in incidenten en problemen. Ook is er sprake van een gebrek aan professioneel-kritische houding van het stichtingsbestuur naar de directie toe.

**Dienstverlening aan kwetsbare groepen —
Een onderzoek naar ondersteuning tijdens de eerste coronalockdown
Gepubliceerd op: 2 juni 2021**

In *Dienstverlening aan kwetsbare groepen* onderzochten we de wijze waarop de gemeente Amsterdam met de coronacrisis is omgegaan. Hierbij legden we de focus op de ondersteuning aan twee kwetsbare groepen tijdens de lockdownsituatie: de algemene voorzieningen voor dak- en thuislozen en preventieve diensten voor mensen met geldproblemen. Wat heeft de gemeente aangepast in de ondersteuning en hoe kwam ze tot die aanpassingen?

We concluderen dat de gemeente grotendeels adequaat heeft gereageerd op de lockdownsituatie. De gemeente heeft de dienstverlening aangepast en ze heeft nieuwe diensten ingericht. Hierdoor kon de gemeente de dienstverlening grotendeels continueren tijdens de eerste lockdown. De kanttekening die we maken is dat de gemeente niet altijd zorgvuldig was. Bijvoorbeeld doordat kaders voor besluitvorming niet altijd helder waren en soms een ingeslagen weg te lang gecontinueerd werd terwijl duidelijk was dat bepaalde diensten of (doel)groepen een andere aanpak nodig hadden.

**Afhandeling meldingen openbare ruimte in Amsterdam
Gepubliceerd op: 2 juni 2021**

Amsterdammers melden steeds vaker als zij iets zien wat gemaakt of opgeruimd moet worden. Zoals een losse stoeptegel of een volle prullenbak. Het college wil dat burgers snel en altijd een melding kunnen doen. Dus ook 's avonds en in het weekend. De gemeente wil vervolgens ook alle meldingen snel afhandelen. Daarbij wil ze de melder goed op de hoogte houden van de afhandeling. In *Afhandeling*

meldingen openbare ruimte in Amsterdam gingen we na of de afhandeling doeltreffend is.

Wij concluderen dat de afhandeling gedeeltelijk doeltreffend is. Meldingen kunnen 24/7 worden gedaan en het meldingsformulier is versimpeld. De communicatie met de melder is verbeterd en de klanttevredenheid stijgt. Maar een ander deel van de doelen is niet bereikt. Een aanzienlijk deel van de (urgente) meldingen wordt niet binnen de toegezegde termijn afgehandeld. Meldingen met de status ‘afgehandeld’ zijn niet altijd resultaatgericht opgelost, en het college slaagt er maar beperkt in om terugkerende problemen, bijvoorbeeld afval naast de container, structureel op te lossen.

Groen in de stad (publieksonderzoek 2020)

Gepubliceerd op: 29 september 2021

Het groen in Amsterdam is voor veel Amsterdammers van grote waarde. Ook het college van burgemeester en wethouders onderkent het belang van groen in de stad en heeft de ambitie uitgesproken in het *Coalitieakkoord (2018)* om de openbare ruimte in de stad groen en gezond te houden. Met dit onderzoek wilden we in beeld brengen of er in Amsterdam voldoende, goed en bruikbaar groen is. Daarnaast bekeken we hoezeer kan worden gevolgd in welke mate het college haar ambities (in de toekomst) realiseert. *Groen in de stad* was het publieksonderzoek van 2020.

Het is niet goed mogelijk om te beoordelen of er in Amsterdam voldoende, goed en bruikbaar groen is. Hoewel het college veel ambities heeft ten aanzien van groen, is het beleid nog in ontwikkeling en ontbreken daardoor heldere normen. Dat is problematisch, omdat de stad ook moet groeien zonder dat het groen in het geding komt. Zonder goede normen kan bijvoorbeeld niet bewaakt worden of ruimtelijke ontwikkelingen niet te veel ten koste gaan van het groen.

3.2.2 Zaanstad

Voor Zaanstad zijn de volgende onderzoeken uitgevoerd.

Meldingen openbare ruimte in Zaanstad

Gepubliceerd op: 22 april 2021

Inwoners kunnen het melden als zij op straat of in een park iets zien wat gemaakt of opgeruimd moet worden. Een losse stoeptegels, bijvoorbeeld. Of een volle prullenbak. Alle meldingen over de openbare ruimte komen binnen bij de gemeente. De gemeente moet de binnengekomen meldingen afhandelen en over deze afhandeling communiceren met de melder. Hoe doet de gemeente Zaanstad dit? In *Meldingen openbare ruimte in Zaanstad* onderzochten we hoe het college van B en W de meldingen van de openbare ruimte afhandelt.

Meldingen openbare ruimte die de gemeente Zaanstad ontvangt, gaan meestal over kapotte lantaarnpalen en rondslingerend afval. Het college in Zaanstad wil dat 95% van reguliere meldingen openbare ruimte binnen dertig dagen wordt afgehandeld (spoedmeldingen binnen twee dagen) en dat 65% van de melders tevreden is over de afhandeling. Daarnaast streeft het college naar een gebruiksvriendelijk meldproces en het actief informeren van melders over de afhandeling van hun melding. Het college heeft deze ambities nog niet bereikt. De kwaliteit van de informatievoorziening, zowel intern als richting de raad, schiet tekort.

Social return on investment

Gepubliceerd op: 28 oktober 2021

Social return betekent dat gemeenten bij een inkoopopdracht als voorwaarde stellen dat opdrachtnemers ook bijdragen aan sociale doelstellingen. Het gaat dan meestal om het vergroten van de participatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld door het creëren van werk- of stageplekken. In *Social return on investment* onderzochten we hoe de gemeente Zaanstad social return

toepast: hoe heeft de gemeente Zaanstad SROI in de organisatie een plek gegeven en leidt dat tot het benutten van de kansen die social return kunnen bieden? Welke concrete resultaten worden ermee behaald en leidt dat tot het realiseren van de doelen van de gemeente?

De afgelopen jaren heeft de gemeente Zaanstad stappen gezet om social return on investment (SROI) beter toe te passen. Zo is de SROI-desk opgericht en is er een nieuwe werkwijze ontwikkeld. Maar we signaleren nog de nodige knel- en ontwikkelpunten. Waaronder het ontbreken van concrete doelstellingen, gebreken in de registratie en de beperkte rapportage over de aanpak. De ambtelijke organisatie herkent deze punten grotendeels. Wij hebben echter de indruk dat deze, mede vanwege de beperkte ambtelijke capaciteit, niet voortvarend worden opgepakt.

3.2.3 Weesp

Voor Weesp is het volgende onderzoek uitgevoerd.

Afhandeling meldingen openbare ruimte in Weesp

Gepubliceerd op: 22 juni 2021

In *Afhandeling van meldingen openbare ruimte in Weesp* onderzochten we hoe doeltreffend de gemeente Weesp de binnengekomen meldingen openbare ruimte afhandelt.

Wij concluderen dat de afhandeling van deze meldingen na de ambtelijke fusie met Amsterdam is verbeterd. Maar de doeltreffende en doelmatige afhandeling blijft aandacht vragen. Met de overstap op het Amsterdamse meldingssysteem kunnen meldingen eenvoudig worden gedaan. De melder wordt geïnformeerd over de afhandeling en gevraagd naar de klanttevredenheid. Ook de interne monitoringsinformatie over de afhandeling is verbeterd. Het college heeft naar eigen zeggen twee ambitieuze doelstellingen gesteld. Beide zijn niet gehaald. Melders zijn namelijk minder tevreden (52 procent) dan het college zou willen (70 procent). En meldingen worden minder vaak binnen de daarvoor gestelde termijn afgehandeld (59 procent) dan beoogd (90 procent).

3.3 Effecten van onderzoek

Alle rekenkamerrapporten monden uit in aanbevelingen. De bedoeling is dat onderzoek bijdraagt aan een verbetering van het openbaar bestuur, direct doordat aanbevelingen

worden overgenomen en geïmplementeerd en indirect doordat de rapporten bijdragen aan het publieke debat. Die beoogde effecten worden in rekenkamertermen 'doorwerking' genoemd. Tabel 3.2 geeft een beeld van die doorwerking.

Tabel 3.2 - Doorwerking van de in paragraaf 3.2 vermelde rapporten en rekenkamerbrieven

Amsterdam	Doorwerking (*)				
	A	B	C	D	extra
Gemeentelijke rioolwatertaken 1: Inrichting	+	-	++	+	1)
Dienstverlening aan kwetsbare groepen	+	-	+	-	2)
Afhandeling meldingen openbare ruimte in Amsterdam	+	-	+	+	3)
Groen in de stad (publieksonderzoek 2020)	++	-	+	++	
Ambities coalitieakkoord ^f	nbn	nbn	nbn	++	

Zaansad					
Meldingen openbare ruimte in Zaansad	++	+	+	±	
Social return on investment	++	-	++	-	4)

Weesp					
Afhandeling meldingen openbare ruimte in Weesp	+	-	+	±	5)

(*) Legenda

A. Behandeling raadscommissie(s) (in Zaansad behandeling in Zaansad Beraad)

B. Behandeling gemeenteraad

C. (Expliciete) raadssteun voor aanbevelingen/aandachtspunten

D. Externe publiciteit

++ = uitgebreid; + = normaal; ± = beperkt; - = niet; n.v.t. = niet van toepassing

nbn = ten tijde van het opstellen van het jaarverslag nog niet bekend.

^f De deelpublicaties zijn ter kennisname aangeboden aan de gemeenteraad van Amsterdam. Voor een verdere toelichting op het onderzoek zie paragraaf 3.2.1. Het bestuurlijk rapport zal voor behandeling in de nieuwe raad worden aangeboden.

- 1) Aanbevelingen hebben een prominente plek gekregen in de bestuursopdracht die direct is opgepakt.
- 2) De gemeente besteedde zelf aandacht aan ons rapport in de nieuwsbrief *Armoedebestrijding en Schuldhulpverlening* #46 van 30 juni 2021 en uitgebreider op de website.
- 3) In een interactieve kaart hebben we gegevens openbaar gemaakt over het aantal binnengekomen meldingen in 2020 per gebied en per categorie. Daarnaast zijn er informeel na afloop nog vragen gesteld over het onderzoek, onder andere over de meldingsbereidheid.
- 4) Op de website van PIANOo Expertisecentrum Aanbesteden is aandacht besteed aan ons rapport.
- 5) Er is door ons een technische sessie georganiseerd.

Gewijzigde systematiek toetsing opvolging aanbevelingen

Er is sprake van doorwerking wanneer de aanbevelingen worden overgenomen en uiteindelijk resulteren in nieuw dan wel aangepast beleid.[§] Het kan overigens soms wel even duren voordat de aanbevelingen worden geïmplementeerd. Tot en met 2019 voerden we daarom periodiek opvolgingsonderzoeken uit om vast te stellen of toezeggingen van het college om de aanbevelingen op te volgen, ook zijn nagekomen.

Eind 2019 hebben we het college van Amsterdam gevraagd om de opvolging van de toezeggingen voortaan zelf te monitoren. We kunnen dan volstaan met het steekproefsgewijs toetsen van een jaarlijkse voortgangsrapportage. Dit maakt het voor alle betrokkenen (ambtelijke organisatie, college, raad en rekenkamer) mogelijk meer continu een vinger aan de pols te houden. Hierdoor kan ook beter worden ingespeeld op het volgen van aanbevelingen waarvan opvolging snel moet plaatsvinden. Wij verwachten dat de nieuwe werkwijze meer doelmatig is voor zowel de ambtelijke organisatie als voor ons.

Tot juni 2020 gingen we ervan uit dat het college in de bestuurlijke reactie redelijk nauwkeurig zou aangeven hoe opvolging wordt gegeven aan onze aanbevelingen. In de praktijk blijkt in de bestuurlijke reactie zo'n concreet plan van aanpak vaak te ontbreken. Het college heeft meestal meer tijd nodig om tot een gedegen plan te kunnen komen. Na afstemming met de gemeentesecretaris hebben we besloten het college langer tijd te geven (maximaal een half jaar) om zo'n plan op te stellen. In de bestuurlijke reactie kan het college dan volstaan met het aangeven van de intenties. Het college zal dit plan afzonderlijk aan de raad aanbieden en jaarlijks aan de raad rapporteren over de stand van

[§] In het kader van de dualisering van het gemeentebestuur heeft ook het ministerie van BZK de effecten van rekenkamer(-commissie)s onderzocht. Uit deze evaluatie bleek dat de raden, de colleges en de ambtelijke organisaties bij de beleidsontwikkeling rekening houden met wat er in zijn algemeenheid geleerd kan worden van rekenkamerrapporten en dat er meer oog is voor de doelmatigheid en doeltreffendheid van het beleid. Bron: Eindrapport *Evaluatie van de provinciale en gemeentelijke rekenkamers*, 11 mei 2011.

zaken totdat de aanbevelingen conform het plan van aanpak zijn uitgevoerd. De rapportages kunnen voor ons aanleiding zijn om een nieuw onderzoek te starten.

In Zaanstad is in augustus 2021 een vergelijkbare systematiek afgesproken, die voor het eerst is toegepast bij het onderzoek *Meldingen openbare ruimte in Zaanstad*.^h

3.4 Overige externe producten

Naast de rapporten die ter behandeling aan de raad zijn aangeboden dan wel door de raad op eigen initiatief zijn behandeld (zie paragrafen 3.2), hebben we nog meer producten gepubliceerd. Deze producten hangen samen met reeds uitgevoerd onderzoek of nog uit te voeren onderzoek. Veelal zijn de producten ook ter informatie aangeboden aan de gemeenteraden en de betrokken raadscommissies in Amsterdam en Weesp, en het Zaanstad Beraad in Zaanstad.

3.4.1 Amsterdam

Rekenkamerbrief: Wta-beoordelingsonderzoek

Gepubliceerd op: 3 mei 2021

In de Gemeentewet is geregeld dat het doorlopend toezicht op gemeentelijke accountantsorganisaties moet worden uitgevoerd door de rekenkamer van de betreffende gemeente. De Rekenkamer Amsterdam houdt daarom toezicht op de Auditdienst ACAM. Bij het toezicht wordt getoetst aan de eisen die zijn opgenomen in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta).

Via het AFM-monitorformulier volgen we jaarlijks systematisch de ontwikkelingen bij ACAM.ⁱ Daarnaast dient minimaal eens per zes jaar een review plaats te vinden waarbij ook onderdelen van de controledossiers meer diepgaand worden onderzocht. In overleg met de rekeningencommissie is afgesproken dat wij dergelijke Wta-beoordelingsonderzoeken vierjaarlijks uitvoeren.

^h In Zaanstad was het onderzoek *Meldingen openbare ruimte in Zaanstad* niet voorzien van een toezegging van het college om een plan van aanpak op te stellen. In het Zaanstad Beraad ging de discussie erover of de rekenkamer wel rekening hield met het beschikbare budget om de aanbevelingen op te volgen.

ⁱ Het AFM-monitoringsformulier wordt jaarlijks geactualiseerd door de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Deze gebruikt het formulier om private accountantskantoren te monitoren.

Op 3 mei 2021 hebben we het presidium en de rekeningencommissie geïnformeerd over het toezicht op de gemeentelijke auditdienst ACAM. Daarin gaan we in op de vraag of de gemeentelijke accountantsdienst ACAM bevoegd is om ook andere wettelijke controles uit te voeren dan de controle van de gemeentelijke jaarrekening en dus het aantal wettelijke controleopdrachten (in de toekomst) kan uitbreiden. Deze brief heeft geleid tot gesprekken met de Autoriteit Financiële Toezicht (AFM). En daarnaast buigen het ministerie van Financiën en het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) zich over deze vraag. Op 18 februari 2022 hebben we de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken. Wij geven daarbij aan dat wij het wettelijk toezicht op de ACAM blijven uitvoeren, voor zover dit betrekking heeft op de wettelijke controles van de gemeentelijke jaarrekeningen van de gemeenten Amsterdam en Weesp. Op andere wettelijke controles, zoals de controle van de jaarrekening van het waterschap, houdt een rekenkamer geen toezicht. De AFM doet dit ook niet.

Brief in het kader van Monitoring financiën

Gepubliceerd op: 27 mei en 2 juni 2021

In 2017 is het onderzoek *Zicht op de financiële positie* gepubliceerd. In 2020 hebben we een update van het onderzoek uitgevoerd, mede om na te gaan hoe de gemeente met de gevolgen van de coronacrisis kon omgaan. De intentie is om de financiële positie van de gemeente periodiek te blijven monitoren.

Dit heeft voor Amsterdam in 2021 geleid tot twee brieven. In mei 2021 is een brief aan de rekeningencommissie gestuurd met zaken die ons opvielen bij het *Jaarverslag 2020* van de gemeente Amsterdam. In de brief van juni 2021 worden adviezen aan de gemeenteraad gegeven met betrekking tot de behandeling van het nieuwe stelsel van investeringen.

3.4.2 Zaanstad

Brief: Onderzoeken naar geheimhouding

Gepubliceerd op: 1 februari 2021

Naar aanleiding van ons onderzoek naar geheimhouding in Amsterdam schreven wij de gemeenteraad van Zaanstad een brief (februari 2021). Deze brief bevat 23 voorbeeldvragen die raadsleden zichzelf kunnen stellen rondom vijf thema's van geheimhouding:

1. De openheid van besloten vergaderingen;
2. Het zelf opleggen van geheimhouding;
3. Het bekrachtigen van geheimhouding;
4. Het opheffen van geheimhouding;
5. Een adequate ondersteuning.

In die brief boden wij de raad aan om een sessie rondom het thema geheimhouding te organiseren. Daarnaast hebben wij de raadsgriffie en de burgemeester in februari 2021 naar aanleiding van een vraag geïnformeerd over de wettelijke (on)mogelijkheden om documenten waarop geheimhouding rust, te delen met fractie-assistenten. De burgemeester heeft ons rapport en de aanvullende informatie gebruikt om een notitie voor de leden van de gemeenteraad op te stellen (*Geheimhouding fractie-assistenten*, 9 april 2021) en om een voorstel te maken om het Reglement van orde aan te passen.

3.4.3 Weesp

Voor Weesp zijn er in 2021 geen andere producten gepubliceerd.

3.5 (Nog) niet uitgevoerde of gepubliceerde onderzoeken

In paragrafen 3.2 en 3.4 hebben wij de onderzoeken beschreven die in 2021 zijn uitgevoerd en tot een publicatie hebben geleid. In de onderzoeksprogramma's van 2021 waren meer onderzoeken opgenomen. Hoe daarmee is omgegaan, wordt in deze paragraaf toegelicht.

3.5.1 Amsterdam

In de onderzoeksprogrammering 2021 zijn drie onderzoeken opgenomen die eind 2021 nog niet waren gepubliceerd. Dit betreffen: *Openbaar maken van overheidsinformatie in Amsterdam*, *Gemeentelijke rioolwatertaken 2: de uitvoering van de rioolwatertaken en Jeugdhulp deelproject 2: de doeltreffendheid van de jeugdhulp*.

Openbaar maken van overheidsinformatie

Van het onderzoek naar het openbaar maken van overheidsinformatie in Amsterdam is tijdens ons symposium (28 januari 2022) het eerste onderzoeksrapport en het bestuurlijk tussenrapport openbaar gemaakt. In de tussenrapportage van het onderzoek *Openbaar maken van overheidsinformatie in Amsterdam* rapporteren wij onze bevindingen over het beleid van het college om informatie openbaar te maken, welke procedures er zijn en hoe er wordt geleerd van Wob-besluiten, bezwaren en klachten. En wat de kwaliteit is van de informatievoorziening. Tot slot rapporteren wij wat Amsterdam kan leren van de openbaarheidspraktijk van Londen, Miami en Stockholm. Dit laatste is uitgebreid onderzocht door de Universiteit van Leiden. Het bestuurlijk eindrapport is op 18 februari 2022 openbaar gemaakt. Daarin zijn ook de bevindingen verwerkt over de praktijk van het openbaar maken van overheidsinformatie, die is gebaseerd op de analyse van tweehonderd Wob-dossiers en jurisprudentie, en de reacties van ruim tweehonderd Wob-verzoekers en ruim duizend ambtenaren op onze enquêtes.

Gemeentelijke rioolwatertaken 2: de uitvoering van de rioolwatertaken

Het onderzoek *Gemeentelijke rioolwatertaken* is opgesplitst in twee afzonderlijke deelonderzoeken. Het eerste deelonderzoek over de aansturing van de rioolwatertaken is op 15 april 2021 afgerond en gepubliceerd. De start van het tweede deelonderzoek dat meer gericht is op de daadwerkelijke uitvoering van rioolwatertaken wordt heroverwogen in samenhang met de nog te maken onderzoeksprogrammering voor 2022.

Jeugdhulp deelproject 2: de doeltreffendheid van de jeugdhulp

Er waren twee deelonderzoeken binnen het jeugd(hulp)domein voorzien. We spreken nu niet langer van deelonderzoeken maar twee onderzoeken naar jeugdhulp. Daarbij is het eerste onderzoek in januari 2021 gepubliceerd en heeft betrekking op de beleidsredenering achter het nieuwe inkoopstelsel van hooggespecialiseerde jeugdhulp. Het tweede onderzoek wordt momenteel verkend.

Onderzoeksprogramma 2022

Het is gebruikelijk dat de rekenkamer in december voor het komende jaar een onderzoeksprogramma opstelt. Dat is vanwege de komst van de nieuwe directeur/bestuurder dit keer niet gedaan. Er zijn wel voorbereidingen getroffen, maar de keuzes voor de projecten die in 2022 zullen worden uitgevoerd naast de nog lopende projecten is aan de nieuwe directeur/bestuurder die op 1 maart 2022 bij de RMA is begonnen.

3.5.2 Zaanstad

In Zaanstad zijn in 2021 twee lopende onderzoeken afgerond, te weten *Social return on investment* (oktober 2021) en *Meldingen openbare ruimte* (april 2021).

Openbaar maken van overheidsinformatie in Zaanstad

Voor de gemeente Zaanstad is een concept-rekenkamerbrief opgesteld over het openbaar maken van overheidsinformatie. Op 11 januari 2022 hebben wij deze brief voor een bestuurlijke reactie aangeboden aan het college van B en W, met als doel deze brief tijdens ons symposium (28 januari 2022) openbaar te maken. Op 25 januari 2022 hebben wij de gemeenteraad geïnformeerd dat wij deze brief zouden intrekken. Het externe onderzoeksbureau dat de landelijke benchmark heeft uitgevoerd, heeft ons en de andere deelnemende rekenkamers laten weten dat hun rapportages fouten bevatten. Wij hebben daarop besloten om de rekenkamerbrief in te trekken. Het was op dat moment namelijk voor ons niet duidelijk op welke onderdelen de benchmark en daarmee onze bevindingen in de rekenkamerbrief zouden wijzigen. Eind februari 2022 ontvingen wij de gecorrigeerde rapportages. Op 10 maart 2022 hebben wij het college van burgemeester en wethouders de herziene concept-rekenkamerbrief *Openbaar maken van overheidsinformatie in Zaanstad* aangeboden voor een bestuurlijke reactie. Op 1 april 2022 is deze brief openbaar gemaakt.

Uitvoering coalitieakkoord ambities duurzaamheid

In 2021 is onderzoekstijd besteed aan een verkenning naar de betekenis van het coalitieakkoord van Zaanstad. Dat heeft uiteindelijk niet geleid tot een aparte publicatie

voor Zaanstad. In het eindrapport voor Amsterdam zitten wel een aantal overwegingen en aanbevelingen die ook zinnig zijn voor het gesprek in andere gemeenten.

Monitoring financiën

In 2016 is het onderzoek *Zicht op de financiële positie* gepubliceerd. In 2020 hebben we een actualisatie van het onderzoek uitgevoerd. We overwegen om de financiële positie van de gemeente periodiek te blijven monitoren.

Onderzoeksprogramma 2022

Net zoals voor Amsterdam is vanwege dezelfde reden - op 1 maart 2022 is een nieuwe directeur/bestuurder gestart - (nog) geen onderzoeksprogramma voor Zaanstad opgesteld voor de te starten onderzoeken in 2022.

3.5.3 Weesp

De onderzoeken van Weesp zijn allemaal afgerond in 2021. Per 31 december lopen er geen onderzoeken meer. Vanaf 2022 loopt het stadsgebied Weesp mee in het onderzoeksprogramma Amsterdam.

3.6 Overige activiteiten

Buiten het reguliere onderzoek waren we in het verslagjaar 2021 op diverse andere terreinen actief:

- De bestuurder/directeur was voorzitter van de Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK). Onderzoekers namen deel aan de landelijke kenniskringen.
- De bestuurder/directeur heeft geparticipeerd in de begeleidingscommissie Versterking positie gemeenteraden en provinciale staten.
- De bestuurder/directeur heeft geparticipeerd in de visitatiecommissie van de Randstedelijke rekenkamer.
- De bestuurder/directeur heeft een bijdrage geleverd aan het webinar *Grip op grote projecten* van de Nederlandse Vereniging van Raadsleden.
- De bestuurder/directeur participeerde in een regulier overleg van de G4-rekenkamers en had regelmatig overleg met het college van de Algemene Rekenkamer, vertegenwoordigers van het ministerie van Binnenlandse zaken (BZK), VNG, vereniging van griffiers en de Nederlandse Vereniging van Raadsleden.
- De bestuurder/directeur heeft een werkbijeenkomst geleid voor de gemeenteraad van Purmerend over de toekomstige invulling van de rekenkamer.
- De bestuurder/directeur heeft een bijdrage geleverd aan de raadsenquête AEB via gesprekken met de onderzoekers en de raadsenquêtecommissie.
- De bestuurder/directeur heeft onder de titel *Hoe nu verder* een notie geschreven voor de gemeenteraden van Amsterdam en Zaanstad over de toekomst van de rekenkamer.

- De bestuurder/directeur heeft een bijdrage geleverd aan het afscheidssymposium voor Paul Hofstra, directeur rekenkamer Rotterdam.
- De bestuurder/directeur was de hoofdgast in het radioprogramma in BNR Zakendoen van BNR Nieuwsradio
- De bestuurder/directeur heeft een boek geschreven getiteld *Transparantie van de overheid. Grip vergroten en verantwoording afleggen*, waarin hij ervaringen deelt van twaalf jaar rekenkameronderzoek.
- De bestuurder/directeur heeft een bijdrage geleverd aan een bijeenkomst van Follow the Money over jeugdhulp (22 september 2021). Naar aanleiding daarvan was hij medeauteur van een opiniestuk in Follow the Money getiteld *Stop onderbuikgevoelens over jeugdzorg met verplichte data-analyse*.
- De registeraccountants van de rekenkamer hebben deelgenomen aan een bijeenkomst van de Kenniskring Frederikspleinberaad, een platform voor kennisuitwisseling tussen accountants werkzaam bij lokale overheden en de non-profitsector.
- Door een senior onderzoeker is meegeschreven aan een artikel voor het Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie, te weten *Towards a comprehensive assessment system of local government fiscal health*.
- Door een senior onderzoeker is een presentatie gehouden naar aanleidingen van de rapporten *Zicht op de financiële positie* bij de rekenkamercommissie Breda.
- In november heeft een senior onderzoeker een presentatie gegeven voor Rekenkamer Rotterdam over het gebruik van het burgerpanel in rekenkameronderzoek.
- Vanuit de onderzoeken *Jeugdhulp in Zaanstad en Jeugdhulp in Amsterdam. Inkoop specialistische jeugdhulp* is informatie aangeleverd aan Follow the money voor een artikel *Jeugdzorgtekorten van gemeenten: een miljardenschip in de mist*.
- Samen met de rechtenfaculteit van de Universiteit van Amsterdam is een podcast gemaakt over fietsdiefstalbestrijding in Amsterdam voor het vak recht en menselijk gedrag.
- Voor het onderzoek *Afhandeling meldingen openbare ruimte Amsterdam* hebben wij met de raad overlegd in verband met de Methode-Duisenberg waarin ook de meldingen openbare ruimte aan de orde zijn gesteld (2 juni 2021).
- We hebben meegewerkt aan de externe evaluatie erfpacht door Berenschot.
- In juni 2021 is het artikel *Rechtmatigheid onderzocht* van een van de senior onderzoekers gepubliceerd in het themanummer over Decentraal Rekenkameronderzoek van Bestuurswetenschappen (tijdschrift voor lokaal bestuur).
- Op 1 juli 2021 verzorgde een senior onderzoeker samen met bijzonder hoogleraar Lokaal en regionaal bestuur (Klaartje Peters) een webinar voor de NVRR waarbij de artikelen in het themanummer van Bestuurswetenschappen nader zijn toegelicht.

- Op 1 juli 2021 hebben we een gesprek gevoerd met leden van de rekenkamercommissie Vallei en Veluwerand over het door hen te starten onderzoek naar leges.
- Door het jaar heen hebben we deelgenomen aan de auditcommissie van de gemeente Zaanstad.
- De directeur/bestuurder en een senior onderzoeker hebben onderdelen van de cursus verzorgd bij de vijfdaagse postacademische cursus Rekenkameronderzoek van de Erasmus School of Social and Behavioural Sciences. Verschillende junior onderzoekers hebben aan deze cursus deelgenomen.
- Voor de permanente educatie van de medewerkers worden geregeld bijeenkomsten georganiseerd. Bij dergelijke bijeenkomsten worden geregeld ook medewerkers van andere rekenkamers uitgenodigd.
- In 2021 zijn we gestart met het ontwikkelen van een **bibliotheekfunctie** voor de website, waarvoor alle onderzoeken uit de afgelopen twaalf jaar zijn ingedeeld op beleidsvelden en knelpunten. De bibliotheekfunctie maakt de resultaten van de onderzoeken van de rekenkamer en de overkoepelende kennis die is opgedaan transparant voor allerlei gebruikers.

3.7 Wat heeft het gekost?

De totale kosten voor het voorbereiden en uitvoeren van de onderzoeken bedroegen in 2021 ruim € 2.226.019. Voor verdere details verwijzen we naar de financiële verantwoording in de jaarrekening en dan met name naar paragrafen 5.1 en 5.2.

In deze paragraaf wordt via kengetallen inzicht gegeven in het aantal onderzoeksdagen, het productiviteitspercentage en de kosten per onderzoeksdag. Ook wordt inzicht gegeven in de bestede onderzoekstijd voor Amsterdam, Zaanstad en Weesp en het gemiddeld aantal bestede onderzoeksdagen voor de verschillende soorten onderzoek.

Tabel 3.3 - Aantal geschreven dagen door onderzoeksmedewerkers en de kostprijs per onderzoeksdag

Geschreven tijd in dagen	2021	2020	2019
Direct			
Amsterdam	1.743	1.787	1.958
Zaanstad	167	234	202
Weesp	28	24	-
Totaal direct	1.938	2.045	2.160
Totaal indirect	619	663	673

^j Een onderzoeksdag bestaat uit acht werkuren.

Geschreven tijd in dagen	2021	2020	2019
Totaal aantal geschreven dagen (exclusief verlof)	2.558	2.708	2.828
Percentage direct	75,8	75,5	76,4
Kostprijs per onderzoeksdag ^k	€ 945	€ 902	€ 913

In tabel 3.3 wordt met ‘direct’ de tijd bedoeld die is besteed aan onderzoeksprojecten en overige activiteiten, zoals het maken van onderzoeksprogramma’s. Bij indirect gaat het om de tijdsbesteding aan opleidingen, organisatie- en kennisontwikkeling (onderhoud handboek, bibliotheekfunctie en interne werkgroepen), personeelsbeoordelingen, planningsactiviteiten, themabijeenkomsten, sociale activiteiten, verzorgen externe presentaties, et cetera. Het productiviteitspercentage van de onderzoekers is in 2021 ten opzichte van 2020 iets gestegen: van 75,5% naar 75,8%. We hebben gestreefd naar een productiviteitspercentage van ten minste 75%.

Verder laat de tabel zien dat de gemiddelde kostprijs van een onderzoeksdag € 945 bedraagt. Dit is een stijging van 4,8% ten opzichte van 2020 (€ 902). In de kostprijs per onderzoeksdag zijn zowel de directe programmakosten als onze overheadkosten opgenomen.¹ De hogere kostprijs is grotendeels een gevolg van hogere personeelskosten met daartegenover minder directe uren dan in 2020. Dit komt door meer (langdurig) ziekteverzuim en relatief meer urenbesteding aan kennisontwikkeling en opleiding.

De volgende tabel laat zien hoe de bestede onderzoekstijd procentueel is verdeeld tussen Amsterdam, Zaanstad en Weesp.

Tabel 3.4 - Verdeling onderzoekstijd in procenten

Verdeling onderzoekstijd	Norm 2021	Realisatie 2021	Norm periode 2016-2021	Realisatie periode 2016-2021
Amsterdam	90,0%	90,3%	90,5%	91,3%
Zaanstad	9,1%	8,4%	9,2%	8,3%
Weesp	0,9%	1,3%	0,3%	0,4%

^k Kostprijs per onderzoeksdag wordt berekend door de totale lasten van de rekenkamer (minus eventuele incidentele kosten) te delen door het totaal aantal productieve dagen (inclusief uren van externen en bestede productieve uren van de directeur met betrekking tot projecten).

¹ De volgende incidentele kosten zijn bij deze berekening buiten beschouwing gelaten: de loonkosten voor personeel dat met zwangerschapsverlof s.c.q. langdurig ziek (€ 18.068) en de kosten voor het uitvoeren van een evaluatie van de beleidsvisie 2016-2022 (€ 12.240).

Bij de onderzoeksdagen gaat het om tijd die in 2021 is besteed aan projecten. Hierbij gaat het om projecten die in 2021 zijn afgerond en om projecten waaraan wel is gewerkt, maar die eind 2021 nog niet zijn afgerond.

De normpercentages zijn gebaseerd op de verhouding van de jaarlijkse bijdragen die we ontvangen van Amsterdam, Zaanstad en sinds 2020 van Weesp. Het streven is dat over de beleidsperiode van zes jaar de onderzoeksactiviteiten in verhouding tot de financiële bijdragen plaatsvindt. Na verloop van de zes jaren maken we een voorstel voor een eindafrekening.^m

Uit de tabel kan worden opgemaakt dat in 2021 voor Amsterdam en Weesp meer en voor Zaanstad minder tijd is besteed in verhouding tot de jaarlijkse gemeentelijke bijdragen. Zaanstad laat in de periode vanaf 2016 een onderbesteding aan uren zien van 0,9% (8,3% ten opzichte van 9,2%). Omgerekend naar rato van de totale jaarlijkse bijdragen in deze periode bedraagt de onderbesteding aan uren circa € 115.000.ⁿ Bij Amsterdam is de overbesteding aan uren 0,8% (of omgerekend circa € 104.000).

Tabel 3.5 - Overzicht van het gemiddeld aantal dagen van de in 2021 en 2020 afgeronde onderzoeken

Soort projecten	Aantal projecten		Gemiddeld aantal dagen per project	
	2021	2020	2021	2020
Grote projecten (meer dan 80 dagen)	6	5	238	243
Kleine projecten (80 dagen of minder)	2	6	31	45
Opvolgingsonderzoeken	-	-	-	-
Bijzondere onderzoeken	13	11	78	23
Onderzoeksprogramma's	-	2	-	54

Bij de eerste drie soorten projecten worden de rapporten aangeboden voor een bestuurlijke reactie en behandeling door de raad. Bij bijzondere onderzoeken is er veelal geen bestuurlijk wederhoor. Dit zijn bijvoorbeeld verkenningen en tussentijdse rapportages die op de website zijn geplaatst en veelal vooruitlopende op het definitieve rekenkamerrapport ook ter kennisname zijn gezonden aan de raad. Ook aan de raad gestuurde brieven en rapportages naar aanleiding van eerder gepubliceerde rapportages vallen onder deze categorie. Evenals in 2020 laat het overzicht zien dat in 2021 opvallend

^m De huidige beleidsperiode loopt van 2016 tot en met 2022. Voor een toelichting op de zesjaarlijkse afrekening wordt korthedshalve verwezen naar de toelichting in hoofdstuk 6 Overige gegevens van de jaarrekening.

ⁿ Dit is 0,912% van de totale ontvangen gemeentelijke bijdragen in de periode 2016-2021, te weten € 12.559.074.

veel bijzondere onderzoeken hebben plaatsgevonden. Dit heeft merendeels te maken met de (deel)onderzoeken naar de ambities van het *Coalitieakkoord 2018-2022* (zie paragraaf 3.2.1). Het opstellen van de onderzoeksprogramma's heeft (nog) niet plaatsgevonden (zie paragraaf 3.5). Wel is het nodige voorwerk ondernomen.

4 Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De risico's zijn minimaal. Er is structurele dekking voor de reguliere kosten. De deelnemende gemeenten in de gemeenschappelijke regeling hebben zich verbonden aan een bepaalde bijdrage voor een looptijd van zes jaar. Het grootste risico is dat een deelnemende gemeente de samenwerking via de gemeenschappelijke regeling opzegt. In 2015 hebben de gemeenteraden van Amsterdam en Zaanstad besloten om de huidige samenwerking vanaf medio 2016 voor zes jaar voort te zetten. Daarbij is tevens besloten om de vaste jaarlijkse bijdragen voor zes jaar te continueren waarbij de bijdrage wordt aangepast aan de loonontwikkeling voor de periode 2016 tot en met 2022. De huidige periode van zes jaar loopt in 2021 af. In 2021 zou wederom de afspraak moeten worden herbevestigd. Gelet op het vertrek van de directeur/bestuurder van de rekenkamer per 1 maart 2022, hebben de raden van Amsterdam en Zaanstad besloten de huidige bijdragen nog voor één jaar te continueren en pas in 2022 de bijdragen voor de komende zes jaar vast te stellen voor de periode 2022-2027.º Op 23 juni 2021 heeft de rekenkamer aan de raden een brief gestuurd met daarin haar zienswijze op het besluit om af te wijken van de gemeenschappelijke regeling.^p In die zienswijze geeft de rekenkamer aan dat de continuïteit van de financiering van belang is voor de onafhankelijkheid van de rekenkamer. Daarbij zouden de gemeentelijke bijdragen in ieder geval niet naar beneden mogen gaan, omdat dat wel een heel ongelukkige start zou betekenen voor de nieuwe directeur die met een bepaald perspectief aan de baan is begonnen. De gemeenteraad van Zaanstad heeft laten weten deze zienswijze te delen.^q

Het opzeggen van de samenwerking is evenwel niet primair een financieel risico van de rekenkamer. De medewerkers van het bureau van de rekenkamer hebben een dienstverband bij de gemeente Amsterdam. In de gemeenschappelijke regeling is bepaald dat de gemeenteraden de financiële gevolgen van een uittreding en de daarbij behorende verplichtingen van de uittredende gemeente vaststellen nadat zij het lid van de rekenkamer daarover hebben gehoord. Hieruit leiden we af dat de kosten die

^o Brief van het presidium Amsterdam aan de gemeenteraadsleden van Amsterdam, Weesp en Zaanstad met als onderwerp *Zesjarenbegroting Rekenkamer Metropool Amsterdam*, 22 juni 2021.

^p Brief aan de gemeenteraden met als onderwerp *zienswijze Begroting 2022 RMA*, 23 juni 2021.

^q Brief van de gemeenteraad Zaanstad met als onderwerp *Zienswijze begroting 2022 en begrotingswijziging 2021 Rekenkamer Metropool Amsterdam*, 8 juli 2021.

samenhangen met een eventuele uittreding niet voor rekening van de rekenkamer komen, maar ten laste van de uittredende gemeente.

Voor het opvangen van schommelingen in de uitgaven streven we ernaar om een algemene reserve aan te houden tussen de 10 en 15% van de te ontvangen jaarlijkse bijdragen.

Als kengetal voor het weerstandsvermogen schrijft het BBV voor de solvabiliteitsratio te vermelden. Deze ratio wordt berekend door het eigen vermogen van de RMA (exclusief het te bestemmen resultaat) uit te drukken in een percentage van het balanstotaal. De solvabiliteitsratio van de RMA per 31 december 2021 bedraagt 67% (2020: 64%). Dit percentage is ten opzichte van 2020 gestegen met 3%. Dit komt, omdat het eigen vermogen sneller is gestegen (per saldo meer toevoegingen) dan het vreemd vermogen. De relatief hoge kortlopende schuld per 31 december is grotendeels een gevolg van de loonkostenfactuur van de gemeente Amsterdam over december die na de balansdatum is betaald.

4.2 Financiering

We financieren de lopende exploitatie met de ontvangen bijdragen van de deelnemende gemeenten, kortlopende schulden en de opgebouwde reserves. We hebben geen langlopende leningen. Voor de financiering van investeringen hebben we het beleid om daarvoor bestemmingsreserves te vormen. Eind 2021 hebben we € 173.180 aan bestemmingsreserves voor huisvesting en ICT. De boekwaarde van de investeringen bedraagt eind 2021 € 173.180.

We beschikken over een eigen bankrekening. Medio 2020 is de gemeente overgestapt van de ING naar de Rabobank. Omdat we vallen onder het mantelcontract van de gemeente zijn wij ook overgestapt naar de Rabobank. Sinds 1 juli 2016 betreft de gemeente Amsterdam onze rekening bij het - door het Rijk verplicht gestelde - schatkistbankieren.^r De afdeling Treasury van de gemeente Amsterdam muteert daarom iedere bij- of afboeking op onze bankrekening zodanig dat het saldo van de bankrekening op € 0 uitkomt. Hierdoor is er een rekening-courantverhouding ontstaan met de gemeente Amsterdam.

4.3 Overlegorgaan RMA

De Rekenkamer Metropool Amsterdam is een onafhankelijk bestuursorgaan en stelt het juist daarom op prijs om vertegenwoordigers van de raden te consulteren over haar begroting, begrotingswijzigingen, 8-maandsrapportage, jaarrekening en bedrijfsvoering (huisvesting, ICT). Ook zaken zoals gewenste aanpassingen van de gemeenschappelijke regeling en het onderzoek doen voor andere gemeenten worden in het Overlegorgaan RMA besproken. In het overlegorgaan zijn de gemeenteraden van Amsterdam en Zaanstad

^r Schatkistbankieren betekent dat de gemeente de (per saldo) aanwezige liquide middelen niet zelf (kortstondig) mag uitzetten, maar aan het Rijk moet overmaken.

vertegenwoordigd. In 2021 is dit overlegorgaan tweemaal bijeengekomen: 26 april en 26 oktober.

4.4 Bedrijfsvoering

We hebben sinds januari 2016 kantoorruimte in gebruik genomen op de zesde verdieping van het pand Weesperstraat 105A. Daar huren we 525 m2.

Dienstverleningsovereenkomst gemeente Amsterdam

Voor onze bedrijfsvoering maken we gebruik van verschillende diensten van de gemeente Amsterdam. Daarbij gaat het om de postbehandeling, de personeelsadministratie, ICT-faciliteiten en financiële administratie inclusief de afwikkeling van het betalingsverkeer. Hiervoor is in het verleden een service level agreement (SLA) afgesloten. Deze was formeel verlopen. We hebben daarom een groot aantal jaren gewerkt met oude en achterhaalde afspraken. Eind 2020 hebben gesprekken plaatsgevonden om de dienstverleningen en de daarvoor te betalen vergoedingen weer opnieuw vast te leggen in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) op een wijze die past bij de inmiddels gegroeide situatie. Begin 2021 is de betreffende DVO door de gemeente en de RMA getekend.

Bedrijfsvoeringverklaring

De bedrijfsvoering is getoetst aan vijf relevante aspecten. Op basis daarvan achten we de bedrijfsvoering van voldoende niveau.

1) Financiën en processturing: *voldoende*

- Onze financiële administratie wordt gevoerd door de directie Financiële Dienstverlening van het cluster Interne Dienstverlening van de gemeente Amsterdam. Vanwege praktische overwegingen wordt onze financiële administratie niet meer bijgehouden met het AFS (Amsterdams Financieel Systeem), maar met een financieel pakket (Multivers) dat meer is toegesneden op kleinere organisaties.

2) Juridische (beleids)kaders: *voldoende, maar er is nog geen plaatsvervangend lid van de rekenkamer benoemd*

- We werken binnen het kader van de Gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam en hebben een reglement. Er is in 2020 een nieuwe Gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam opgesteld en door de gemeenteraden van Amsterdam, Zaanstad en Weesp goedgekeurd. De nieuwe regeling is vanaf 11 juni 2020 van kracht. De wijziging betreft de toetreding van de gemeente Weesp tot de Gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam. Ook is de regeling op enkele punten gewijzigd vanwege de invoering van de Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA).
- De tekst in de gemeenschappelijke regeling uit 2010 maakte het praktisch niet mogelijk om een plaatsvervanger van de bestuurder/directeur van de rekenkamer te benoemen. In 2015 is de tekst gewijzigd, maar er is toch nog steeds geen plaatsvervanger. De vacature is niet vervuld.

- Met ingang van 4 augustus 2016 zijn de bevoegdheden van de directeur om privaatrechtelijke en arbeidsrechtelijke handelingen te verrichten formeel geregeld. Sinds 17 september is ook het *Algemeen ondermandaatbesluit, ondervolmachtbesluit en ondermachtigingsbesluit directeur Gemeenschappelijke Rekenkamer Metropool Amsterdam* in werking getreden
- We hebben een klachtenregeling, die is gepubliceerd op [onze website](#).

3) Informatie(beveiliging): *voldoende*

- We hebben in oktober 2019 een eigen ICT-netwerk in gebruik genomen. De aansluiting met de ICT-infrastructuur van de gemeente Amsterdam is daarbij geborgd. Daar waar van toepassing sluiten we ons aan bij de voor gemeente Amsterdam gehanteerde regels en procedures.
- Onze medewerkers maken gebruik van laptops en mobiele telefoons die voorzien zijn van de vereiste beveiliging.
- De kantoorruimten worden buiten kantooruren gemonitord door een particuliere beveiligingscentrale.
- In 2020 is het informatiebeveiligingsbeleid opgesteld waarbij gebruik is gemaakt van het normenkader van de Basis Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit normenkader is vastgesteld als basis voor de gemeenten en is tevens van toepassing op rijksdienst, provincies en waterschappen. Het beleid evenals de bijbehorende documenten zullen regelmatig worden herzien. Zodanig dat deze, indien nodig, worden aangepast op organisatorische veranderingen en technologische ontwikkelingen. Het informatiebeveiligingsbeleid zal om de twee jaar worden geëvalueerd maar kan indien nodig eerder worden herzien.
- Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van toepassing. Tot 2020 fungeerde een van de projectleiders een aantal jaren als Functionaris Gegevensbescherming (FG). Deze zag toe op de naleving van de nieuwe wetgeving. Vanaf 2021 is de rekenkamer gaan werken met een externe Functionaris Gegevensbescherming. Op de website staat een privacyverklaring. Tevens zijn er verwerkingsovereenkomsten afgesloten en is een verwerkingsregister persoonsgegevens ingevoerd. Adequate uitvoering van de afspraken blijft een belangrijk aandachtspunt.
- Tot de personeelsdossiers van de medewerkers hebben alleen de directeur en de gemandateerde personeelsadviseur toegang.
- We hebben een Archiefbeheersplan dat een handvat geeft voor een uniforme en toegankelijke archivering die voldoet aan de wettelijk daaraan te stellen eisen. In 2015 is in afstemming met Stadsarchief Amsterdam een semi-statisch archief opgebouwd, welke op termijn aan het Stadsarchief kan worden opgedragen. Onderzoeken van vóór 1 juni 2010 zijn al overgedragen aan het stadsarchief. Eind 2019 zijn we met behulp van een archivaris begonnen met het up-to-date maken van het archief, waarbij ook aandacht is voor de overdracht van meer recente onderzoeken aan het stadsarchief. Vanwege corona is het project sterk vertraagd, maar de verwachting is dat dit in 2022 zal worden afgerond.

4) Personeel & organisatie: *voldoende*

- De medewerkers van de Rekenkamer Metropool Amsterdam zijn ambtenaren in dienst van de gemeente Amsterdam en zijn rechtspositioneel volledig vergelijkbaar met medewerkers van de gemeente Amsterdam. Zij vallen onder dezelfde rechtspositionele regelingen (PGA)^s. Medewerkers zijn over hun werkzaamheden uitsluitend verantwoording schuldig aan de directeur van de rekenkamer.^t
- De medewerkers van de Rekenkamer Metropool Amsterdam leggen ten overstaan van de directeur van de rekenkamer de ambtseed af en tekenen bij aanvang van hun dienstverband een geheimhoudingsverklaring. Voorafgaand aan het besluit tot aanstelling van een nieuwe medewerker dient hij/zij een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) te overleggen.
- We hebben een personeelsoverleg. Deze is in 2021 één keer bijeengekomen. Hierin zijn onder meer de huisvesting, de personele organisatie, de begroting en de jaarrekening besproken.
- De directeur van de rekenkamer overlegt regelmatig met de personeelsadviseur om te toetsen of het personeelsbeleid binnen de kaders blijft van de PGA en passend is bij de zorgvuldigheid die van een rekenkamer verwacht mag worden. De personeelsadviseur stemt haar adviezen af met een vertegenwoordiger van het bureau Personeel en Organisatieadvies van de gemeente Amsterdam. Bij afwijkingen van de regels maakt de directeur daarover afspraken met de gemeentesecretaris van Amsterdam. Als er een meningsverschil is tussen de directeur en de gemeentesecretaris, wordt dit meningsverschil voorgelegd aan vertegenwoordigers van het presidium van de gemeenteraad van Amsterdam.
- Na afloop van een onderzoeksproject wordt het project geëvalueerd. Van de evaluatie wordt een verslag gemaakt.
- In 2018 is een pilot gestart om de jaarlijkse beoordelingsgesprekken te vervangen door zogenaamde jaargesprekken. In 2019 en 2020 is het systeem voorgezet. Hiervoor moeten de medewerkers een portfolio bijhouden over hun activiteiten en ontwikkeling. Op basis daarvan voeren de medewerker en directeur een gesprek over de verdere ontwikkelingsmogelijkheden. Met alle medewerkers zijn in 2021 jaargesprekken gevoerd.
- We hechten eraan dat medewerkers zich blijven bekwamen. Daartoe wordt 4% van het personeelsbudget bestemd voor opleiding en nascholing (circa € 77.000). De werkelijke kosten in 2021 waren ruim € 103.500 (5,4%). Ongeveer € 9.000 heeft betrekking op de kosten van externe opleidingen en coaching. Daarnaast heeft € 94.500 betrekking op de tijd die medewerkers in 2021 aan kennisontwikkeling en opleidingen hebben besteed.^u

^s De NRGa is per 1 januari 2020 vervangen door de Personeelsregelingen Gemeente Amsterdam (PGA).

^t Artikel 81j vierde lid Gemeentewet.

^u In de kosten voor kennisontwikkeling en opleidingen kunnen van jaar tot jaar relatief grote schommelingen optreden, omdat medewerkers soms een aantal uren werktijd mogen besteden aan een opleiding. Dat laatste was in 2021 het geval.

- Projectleiders en onderzoekers krijgen de mogelijkheid intervisiebijkomsten bij te wonen. Hierbij wordt (onder professionele begeleiding) samen met medewerkers van andere G4- en provinciale rekenkamers het eigen functioneren in rekenkameronderzoek besproken met als doel daarvan te leren. In 2021 hebben acht medewerkers hieraan deelgenomen.
- Vier medewerkers van de rekenkamer zijn in bezit van een BHV-certificaat. Ook is de gezamenlijke receptionist van het kantoorpand Weesperstraat 105A in het bezit van een BHV-certificaat. In 2021 is vanwege corona geen jaarlijkse ontruimingsoefening gehouden.
- In 2021 bedroeg het ziekteverzuim bij het bureau van de rekenkamer 3,1%. Dit wijkt negatief af van het percentage in 2020 (2,0%). De reden voor het hogere ziekteverzuim is het langdurend ziekteverzuim van twee medewerkers.
- In 2021 hebben medewerkers van de rekenkamer gebruikgemaakt van bijzonder verlof voor in totaal 25 dagen. Dit betrof grotendeels calamiteitenverlof voor zorgtaken als gevolg van de coronacrisis.

5) Communicatie & dienstverlening: *voldoende*

- We willen een open en transparante organisatie zijn. Rapporten zijn openbaar en worden gepubliceerd op de website. In 2019 is een deskundige ingehuurd om onze externe communicatie verder te verbeteren. Daarbij is met name aandacht besteed aan het gebruik van sociale media. In het eindrapport is ook een catalogus van mogelijke communicatieactiviteiten opgenomen toegespitst op ons werk. In 2020 en 2021 zijn diverse voorstellen uitgewerkt en ingevoerd.
- In 2021 was er 10,0% meer bezoek op onze website dan in 2020 (13.776 versus 12.518). De bezoekers raadpleegden de website gemiddeld 2 minuten en 11 seconden. Dit was 12,7% korter dan in 2020. De meest bezochte pagina op de website was de projectpagina voor het onderzoek *Jeugdhulp in Amsterdam*.
- De onderzoeksprogramma's worden (na consultatie van de raadsleden) opgesteld, vastgesteld en naar de gemeenteraden gestuurd. Ook worden de onderzoeksprogramma's op de website gepubliceerd.
- Toetsing van de kwaliteit van de rapporten vindt tijdens het onderzoek plaats door de onderzochten (via feitelijk wederhoor) en het bestuur (via het vragen om een bestuurlijke reactie). Na afloop van het onderzoek geven de behandeling in de raad en het publieke debat signalen over de kwaliteit. In de enquêtes onder raadsleden van Amsterdam en Zaanstad worden raadsleden hierover ook bevraagd.
- De directeur van de rekenkamer voert regelmatig overleg met vertegenwoordigers van de gemeenteraden van Amsterdam en Zaanstad.

Impact coronacrisis voor de bedrijfsvoering

De uitbraak van corona eind februari 2020 heeft veel invloed gehad. Vanaf dat moment hebben wij de landelijke maatregelen van het Rijk strikt gevolgd. Dit betekent dat ook in 2021 de medewerkers grotendeels vanuit huis hebben gewerkt en dat er afspraken waren over hoeveel medewerkers er maximaal op kantoor konden werken. Vrijwel alle

vergaderingen vonden digitaal plaats. Ook bij onze gemeenten werkten veel ambtenaren thuis, maar dat heeft geen grote effecten gehad op onze mogelijkheden om onderzoek te doen. De gevolgen voor onze bedrijfsvoering zijn tamelijk beperkt geweest.

Controle accountant

De controleverklaring bij de *Jaarrekening 2021* afgegeven door het accountantskantoor BDO Audit & Assurance is onder Overige gegevens van de jaarrekening opgenomen.

5 Jaarrekening

5.1 Programmarekening

De programmarekening heeft betrekking op het uitoefenen van de rekenkamerfunctie voor de gemeenten die deelnemen aan de gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam. De programmarekening bestaat uit een overzicht van alle baten en lasten naar kostensoorten. Tevens laat dit overzicht het financiële resultaat zien vóór en na de mutaties reserves.

Tabel 5.1 – Overzicht van baten en lasten

Baten (in €)	Realisatie 2020	Begroting 2021 ^v	Realisatie 2021	Verschil ^w
Bijdrage Amsterdam	1.929.200	2.096.850	2.096.850	0
Bijdrage Zaanstad	196.000	213.100	213.100	0
Bijdrage Weesp	20.000	20.700	20.700	0
Overige baten	4.925	P.M.	850	850
Totaal baten	2.150.125	2.330.650	2.331.500	850

Lasten (in €)	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil
Personeelslasten	1.566.579	1.824.950	1.765.623	59.327
Overige personeelslasten	22.102	24.000	23.675	325
Huisvestingslasten	184.674	197.000	186.958	10.042
ICT-kosten	90.171	106.000	110.212	-4.212
Publicatiekosten	10.819	20.700	16.657	4.043
Overige materiële kosten	64.638	71.000	76.125	-5.125
Kapitaallasten	41.400	46.770	46.770	0
Onvoorzien	0	12.000	0	12.000
Totaal lasten	1.980.383	2.302.420	2.226.019	76.401

^v Begrotingsbedragen 2021 na de tweede begrotingswijziging.

^w Dit betreft het verschil tussen de realisatie 2021 en de begrotingsbedragen 2021 (na de tweede begrotingswijziging).

Resultaat (in €)	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021	Verschil
Saldo van baten en lasten	169.742	28.230	105.481	77.251
Mutaties reserves	-185.775	-28.230	-43.230	-15.000
Resultaat	-16.033	0	62.251	62.251

In de volgende paragraaf is dit overzicht per post toegelicht. De exploitatierekening naar taakvelden is opgenomen in paragraaf 0.

5.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening 2021 is opgesteld in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Algemeen

- Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden plaats op historische kosten.
- Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde, tenzij anders is vermeld.
- Baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid.
- Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden genomen als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personele lasten

Personeelslasten zijn toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Door het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden bij een jaarlijks terugkerende personele lasten van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten verantwoord in het jaar dat uitbetaling plaats vindt. Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt dan ook geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en (spaar)verlofaanspraken.

Vaste activa

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, als deze naar verwachting duurzaam is.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Aan de hand van een individuele beoordeling is voor de verwachte oninbaarheid een voorziening in mindering gebracht op de vorderingen.

5.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Begroting 2021

Op 30 juli 2020 is de *Begroting 2021* vastgesteld door de directeur/bestuurder van de rekenkamer. De *Ontwerpbegroting 2021* was daarvoor conform de Wet gemeenschappelijke regelingen ter zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden van Amsterdam, Zaanstad en Weesp. Dit heeft niet tot wijzigingen geleid.

In 2021 zijn er vervolgens twee begrotingswijzigingen geweest.^x In de eerste begrotingswijziging is het besluit verwerkt over de resultaatbestemming 2020. In de tweede begrotingswijziging is een kostencategorie aangepast aan de te verwachten kostenontwikkelingen en is een verwacht overschot toegevoegd aan de algemene reserve.

Postgewijze toelichting

Bijdragen Amsterdam, Zaanstad en Weesp

In de gemeenschappelijke regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam is bepaald dat de deelnemende gemeenten voor een periode van zes jaar de jaarlijkse bijdrage vaststellen. De bedragen worden wel jaarlijks geïndexeerd. De bijdragen 2021 van de gemeenten Amsterdam, Zaanstad en Weesp (respectievelijk € 2.096.850, € 213.100 en € 20.700) zijn in het boekjaar ontvangen.

Overige baten

In 2021 hebben we € 850 aan overige baten. Deze baten hebben betrekking op ontvangen vergoedingen voor het voorbereiden en verzorgen van gastcolleges bij de Erasmus Universiteit.

Personeelslasten

De personeelslasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Personeelskosten eigen formatie	€ 1.579.360
Inhuur ondersteuning bedrijfsvoering	€ 16.277
Inhuur externe deskundigheid projecten	€ <u>169.987</u>
Totaal	€ 1.765.623

Onder de personeelskosten van de eigen formatie zijn naast de loonkosten van de vaste en tijdelijke medewerkers ook de kosten van de directeur/bestuurder verantwoord. Eind 2021 werkten, naast de directeur/bestuurder, 19 medewerkers (16,41 fte) bij de rekenkamer. 14 medewerkers hadden een vast contract en 5 medewerkers een tijdelijk contract^y. Van de 20 medewerkers waren 11 vrouw en 9 man. Daarnaast was in 2021 een stagiaire werkzaam. Voor informatie over de rechtspositie, opleidingen,

^x De eerste begrotingswijziging 2021 is opgenomen in de *Begroting 2022* en is op 14 juli 2021 goedgekeurd. De tweede begrotingswijziging 2021 is na behandeling in het Overlegorgaan RMA op 27 oktober 2021 vastgesteld.

^y Eén tijdelijk contract betreft een zogenaamd nul-urencontract. Op basis van de gewerkte uren is deze medewerker voor in totaal 0,22 fte meegeteld.

beoordelingssystematiek en ziekteverzuim wordt korthedshalve verwezen naar paragraaf 4.5 Bedrijfsvoering, onderdeel Personeel & organisatie.

Verder zijn onder de personeelslasten de kosten opgenomen van de inhuur van uitzendkrachten (ten behoeve van het doen van onderzoek) en externe deskundigen. Externe deskundigen zijn ingehuurd voor de specialistische ondersteuning bij het uitvoeren van onderzoeken en de bedrijfsvoering.

Ten opzichte van de oorspronkelijke *Begroting 2021* is er in totaal € 149.329 minder aan personeelslasten uitgegeven. Bij de 8-maandsrapportage was het personeelsbudget reeds verlaagd met € 90.000. Uit de realisatie blijkt dat van het bijgestelde budget € 59.327 in 2021 niet is besteed. De onderbesteding is grotendeels het gevolg van vacatures door natuurlijk verloop.

De voormalige bestuurder/directeur heeft bewust enkele vacatures niet ingevuld, opdat de bestuurder/directeur die per 1 maart 2022 is aangetreden, daardoor meer ruimte heeft om haar eigen formatieplan op te stellen en in te vullen. Wel is er - vanwege de diverse vacatures - in 2021 meer gebruikgemaakt van tijdelijke inhuur van ervaren externe onderzoekers.

De kosten voor het inhuren van externe deskundigheid en uitzendkrachten hebben grotendeels betrekking op de onderzoeken *Ambities Coalitieakkoord 2018-2022*, *Groen in de stad* en *Openbaar maken van overheidsinformatie*. Voor deze onderzoeken zijn onder andere diensten verleend door de afdeling Onderzoek en Informatie en Statistiek van de gemeente Amsterdam, de Rijksuniversiteit Groningen, de Universiteit van Amsterdam en de Universiteit Leiden. Ook zijn er externe medewerkers ingezet voor de ondersteuning bij het evalueren van de beleidsvisie voor de periode 2016-2022 en is er een externe projectleider ingehuurd voor het organiseren van het symposium waarmee de zesjarige rekenkamerperiode werd afgesloten; het symposium heeft op 28 januari 2022 plaatsgevonden.

De bezoldiging van de directeur

De bestuurder/directeur RMA heeft in 2021 een bezoldiging genoten van € 187.789. Dit is inclusief alle werkgeverslasten. De hoogte van de bezoldiging van de voormalige bestuurder/ directeur is afgestemd op de bezoldiging van een wethouder van de gemeente Amsterdam en ligt beneden de geldende norm voor de publieke sector. Volgens de Wet normering topinkomens (WNT) mogen bestuurders in de publieke sector niet meer verdienen dan een ministerssalaris (2021: € 209.000). In onderstaande tabel zijn de wettelijk verplichte gegevens in het kader van de WNT opgenomen.

Tabel 5.2 - WNT bezoldiging bestuurder/directeur J.A. de Ridder

Gegevens 2021	
bedragen x € 1	J.A. de Ridder

Gegevens 2021	
Functiegegevens	bestuurder/directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01 – 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-
<i>Subtotaal</i>	€ 187.789
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 187.789
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t. N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Gegevens 2020	
bedragen x € 1	J.A. de Ridder
Functiegegevens	bestuurder/directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01-01 – 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	nee
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-
<i>Subtotaal</i>	€ 183.184

Gegevens 2020	
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000
Bezoldiging	€ 183.184 ^z

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Nevenfuncties directeur

De directeur had in 2021 de volgende nevenfuncties:

- Voorzitter Stichting De Toneelschuur, in Haarlem;
- Voorzitter Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies;
- Lid van de Raad van Advies van het College of Communication en de Graduate School of Communication, beide van de Universiteit van Amsterdam.

Deze nevenfuncties zijn onbezoldigd. Voor nevenactiviteiten zoals lezingen zijn geen substantiële geschenken^{aa} of beloningen ontvangen. De ontvangen opbrengsten van de directeur voor het geven van cursussen komen ten gunste van de rekenkamer.

Overige personeelskosten

De overige personeelskosten hebben betrekking op reiskosten, externe opleidingskosten, kennisontwikkeling (congressen en symposia) en sociale activiteiten.

De bestuurder/directeur heeft voor zakelijke reizen een NS-Business Card. Daarmee volgt hij de standaardwerkwijze voor ambtenaren bij de gemeente Amsterdam. In 2021 is er via die kaart € 425,36 aan werkgerelateerde reiskosten gedeclareerd. Er zijn door de bestuurder/directeur geen andere onkosten gedeclareerd.

Huisvestingskosten

De huisvestingskosten bedragen € 186.958 en hebben betrekking op huur, servicekosten, onroerendzaakbelasting, incidentele zaalhuur, schoonmaak, aanschaf bureaumeubilair en beveiligings- en bewakingskosten.

ICT-kosten

De totale ICT-kosten in 2021 bedroegen € 110.212. Dit zijn de kosten die samenhangen

^z Dit is inclusief een terugwerkende kracht mutatie van € 2.906. De gemeente Amsterdam heeft in de jaren 2017 tot en met 2019 abusievelijk verzuimd om de vergoeding voor bovenwettelijke verlofuren uit te betalen. De vergoeding bovenwettelijke verlofuren is sinds 1 januari 2017 een onderdeel van de eindejaarsuitkering. Dit is ook zodanig gefactureerd door de gemeente Amsterdam aan RMA.

^{aa} Substantieel betekent meer dan de Amsterdamse norm van € 50.

met het beheer van het eigen ICT-netwerk, kleine ICT-aanschaffingen, jaarlijkse licenties, et cetera. Het eigen ICT-netwerk is in oktober 2019 in gebruik genomen. We maken sindsdien nog beperkt gebruik van het zogenaamde ADW-netwerk van de gemeente Amsterdam. In 2021 is in totaal € 4.212 meer uitgegeven dan begroot. De overschrijding is ontstaan door de aanschaf van extra laptops en ICT-faciliteiten.

Publicatiekosten

De publicatiekosten bedroegen € 16.657. Voor het grootste deel bestaat deze kostenpost uit de kosten van het onderhoud van de content op de website. Daarnaast hebben de publicatiekosten betrekking op de kosten van drukwerk en het laten maken van een film over de rekenkamer en uitgevoerd onderzoek.

Overige materiële kosten

De overige materiële kosten (€ 76.125) bestaan uit de kosten die de gemeente Amsterdam in rekening brengt voor het voeren van de financiële en personeelsadministratie en de advisering bij personele aangelegenheden. Verder vallen onder deze post de accountantskosten, de kosten van contributies voor brancheorganisaties, kantoorkosten, verzekeringskosten, etc. De kosten zijn hoger dan het begrote budget van € 71.000 doordat onder andere (sinds 2021) de taken van de Functionaris Gegevensbescherming worden uitgevoerd door een extern juristenbureau.

Geen Vpb-plicht

De Rekenkamer Metropool Amsterdam is niet vennootschapsbelastingplichtig, omdat zij geen winsten realiseert. Vanwege het publieke belang komt het voor dat we af en toe presentaties of gastcolleges verzorgen of inzet leveren aan landelijke projecten. Soms ontvangen we daarvoor een geringe – niet-kostendekkende – vergoeding. Daarnaast komt het voor dat we samenwerken met andere rekenkamers. Een eventueel verschil in ingezette capaciteit wordt op basis van kostendekkende tarieven, zonder winstopslag, verrekend. De betreffende baten worden verantwoord onder Overige opbrengsten.

Resultaat vóór en na mutaties in de reserves

Het financieel resultaat vóór en na mutaties in de reserves is in tabel 5.3 inzichtelijk gemaakt.

Tabel 5.3 – Resultaat vóór en na mutaties in de reserves

(in €)	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021	Vershil
Saldo van baten en lasten	169.742	28.230	105.481	77.251
Onttrekkingen aan reserves	41.400	141.935	126.935	-15.000
Toevoegingen aan reserves	-227.175	-170.165	-170.165	0
Resultaat	-16.033	0	62.251	62.251

De kolom Realisatie 2021 laat een saldo van baten en lasten zien van € 105.481 (per saldo hogere baten vóór mutaties in de reserves). Het resultaat ná de mutaties in de reserves bedraagt € 62.251 (overschot).

De gerealiseerde onttrekkingen en toevoegingen hebben voor € 80.165 te maken met herschikkingen van reserves. Deze zijn in overeenstemming met de begroting. De in 2020 gevormde bestemmingsreserve vanwege het niet doorgaan van de incidentele gemeentelijke bijdragen (€ 48.315) is vrijgefallen ten gunste van de algemene reserve.^{bb} Anderzijds is er in 2021 ten laste van de algemene reserve een bestemmingsreserve van € 30.000 gevormd voor het organiseren van het symposium Waardevol bestuur in januari 2022. Ook is er aan de algemene reserve € 1.850 onttrokken en toegevoegd aan de bestemmingsreserve Huisvesting om deze weer op het gewenste niveau te brengen. Deze reserve is nu weer toereikend om alle toekomstige afschrijvingslasten te kunnen dekken.

De resterende onttrekkingen van € 46.770 hebben betrekking op onttrekkingen aan de bestemmingsreserves voor de dekking van de afschrijvingskosten van ICT en huisvestingskosten.

De resterende toevoeging van € 90.000 betreft het ten tijde van der tweede begrotingswijziging 2021 verwachte overschot van € 90.000. Dit overschot is aan de algemene reserve toegevoegd en heeft te maken met de verwachte onderuitputting bij het personeelsbudget. Voor een toelichting wordt verwezen naar de toelichting post *personeelslasten* in paragraaf 5.2.

Verder laat de tabel 5.2 zien dat er € 15.000 minder is onttrokken dan begroot. Dit betreft de voor 2021 begrote onttrekking aan de reserve symposium Waardevol bestuur. Deze onttrekking was niet nodig, omdat de facturen voor het symposium pas in 2022 zijn ontvangen en betaald.

In de toelichting op de balans is bij de post Eigen vermogen een overzicht opgenomen waarin het verloop van de reserves is gespecificeerd.

Het overschot van € 62.251 is conform de voorschriften van het BBV als afzonderlijk post op de balans verantwoord. In Overige gegevens van de jaarrekening is het voorstel opgenomen dit overschot voor een deel toe te voegen aan de reserve symposium Waardevol bestuur en het restant toe te voegen aan de algemene reserve.

^{bb} In de tweede begrotingswijziging 2020 zijn incidentele bijdragen begroot die de gemeenten Amsterdam en Zaanstad zouden betalen om de algemene reserve weer op het gewenste niveau te brengen van minimaal 10% van de jaarlijkse bijdragen. Doordat de rekenkamer in 2020 zelf meer heeft kunnen besparen dan verwacht, is bij in de eerste begrotingswijziging 2021 deze reserve weer geschrapt.

5.4 Overzicht van de baten en lasten naar taakvelden

Het BBV schrijft voor dat met ingang van 2018 ook gemeenschappelijke regelingen inzicht moeten geven in voorgeschreven taakvelden. Hierna staat het betreffende overzicht.

Tabel 5.4 – Overzicht van de baten en lasten naar taakvelden

(in €)	Begroting 2021 ^{cc}	Realisatie 2021	Verschil
Baten			
Taakveld Bestuur en ondersteuning	2.330.650	2.331.500	850
Lasten			
Taakveld Bestuur	1.661.650	1.602.476	59.174
Taakveld Overhead	628.770	623.543	5.227
Onvoorzien	12.000	0	12.000
Totaal lasten	2.302.420	2.226.019	76.401
Saldo van baten en lasten	28.230	105.481	77.251
Mutaties reserves	-28.230	-43.230	-15.000
Resultaat	0	62.251	62.251

De rekenkamerfunctie is een (sub-)onderdeel van het taakveld *Bestuur en ondersteuning* van het BBV. Op het taakveld *Bestuur* zijn de directe lasten verantwoord: Personeelslasten van de directeur/bestuurder en de onderzoekers. Ook de kosten samenhangende met de publicaties zijn hieronder opgenomen. Alle andere kosten (kosten ondersteunend personeel, overige personeelskosten, huisvestingskosten, ICT-kosten, overige materiële kosten, kapitaallasten) vallen onder het taakveld *Overhead*.

De gerealiseerde overheadkosten zijn € 5.227 (of 0,8%) lager dan begroot. De lagere lasten voor taakveld bestuur zijn voor een groot deel een gevolg van lagere personeelslasten dan begroot (zie daarbij de postgewijze toelichting in paragraaf 5.2).

^{cc} Begroting 2021 na de tweede wijziging.

5.5 Balans

Tabel 5.5 – Balans Rekenkamer Metropool Amsterdam

Activa (in €)	31-12-2021	31-12-2020	Passiva (in €)	31-12-2021	31-12-2020
Vaste activa			Eigen vermogen		
Materiële vaste activa			Algemene reserve	436.992	346.560
• huisvesting	131.480	137.500	Bestemmingsreserves	203.180	266.415
• ICT	41.700	55.600	Nog te bestemmen resultaat	62.251	-16.033
Vlottende activa			Vaste schulden		
Vorderingen	92.324	36.359	Kapitaalschuld	-	-
Liquide middelen	-	-	Vlottende passiva		
Overlopende activa	690.973	725.023	Overige overlopende passiva	254.055	357.540
Totaal	956.477	954.482	Totaal	956.477	954.482

5.6 Toelichting op de balans per 31 december 2021

Activa

Tabel 5.6 - Materiële vaste activa

Materiële vaste activa Investerings tot een bedrag van € 10.000 worden niet geactiveerd, maar als last genomen in het jaar van aanschaf. (in €)	Boekwaarde per 1-1-2021	Investerings 2021	Afschrijving in boekjaar	Boekwaarde per 31-12-2021	Afschrijving (lineair)
Initiële verbouwings- en inrichtingskosten 2015	125.000	0	25.000	100.000	10 jaar (2016-2025)
Vergaderzaal en bilaterale ruimte 2018	12.500	0	2.500	10.000	7 jaar (2019-2025)
Nieuw Deuren voor alle kantoorunits	0	26.850	5.370	21.480	5 jaar (2021-2025)
ICT-investerings 2019	55.600	0	13.900	41.700	5 jaar (2020-2024)
Totaal	193.100	26.850	46.770	173.180	

De posten uit het overzicht worden hierna postgewijs toegelicht.

- **Initiële verbouwings- en inrichtingskosten Weesperstraat 105A € 100.000**

De oorspronkelijke investering in de nieuwe huisvestinglocatie, Weesperstraat 105A, zesde verdieping, bedroeg € 250.000. De betreffende huisvesting is begin 2016 in gebruik genomen. Overeenkomstig de duur van het huurcontract wordt deze investering in tien jaar (lineair) afgeschreven. De dekking van de jaarlijkse afschrijvingskosten vindt plaats vanuit de reserve Huisvesting.

- **Vergaderzaal en bilaterale gespreksruimte € 10.000**

Door een herinrichting van het kantoor is in 2018 een extra vergaderruimte gecreëerd. Tevens is door het aanbrengen van glazen deur een werkruimte omgezet in een bilaterale overlegplek. De investeringskosten zijn geactiveerd en zullen in zeven jaar (resterende looptijd huurcontract) worden afgeschreven. De jaarlijkse afschrijvingskosten zullen worden gedekt uit de reserve Huisvesting.

- **Deuren voor alle kantoorunits € 21.480**

De kantoorunits zijn begin 2021 voorzien van deuren, zodat ongestoord digitaal vergaderd kan worden. De kosten daarvan bedroegen circa € 26.850 (exclusief btw). De investering wordt in vijf jaar afgeschreven (€ 5.370 per jaar). De afschrijvingstermijn is afgestemd met de duur van het huurcontract. Om de afschrijvingskosten te kunnen dekken is - conform bestaand beleid - de bestemmingsreserve huisvesting met dit bedrag verhoogd.

- **ICT-investeringen € 41.700**

Voor het vergroten van de effectiviteit van het onderzoeksproces en de bedrijfsvoering is in 2018 een start gemaakt met de aanleg van een eigen ICT-infrastructuur. De daarmee samenhangende investeringen in hard- en software worden overeenkomstig de richtlijnen geactiveerd. Het totale investeringsbedrag bedroeg € 60.000. Tevens is het onderzoeksondersteuningsprogramma Nvivo aangeschaft. Deze kosten daarvan bedroegen € 9.500. In oktober 2019 is het netwerk in gebruik genomen. De ICT-investeringen worden in vijf jaar afgeschreven.

- **Vorderingen € 92.324**

De btw die de gemeenschappelijke regeling heeft betaald, kunnen we bij het BTW-compensatiefonds van het Rijk verrekenen. Dit loopt via de aangiften van de deelnemende gemeenten. Om die reden is van Amsterdam en Zaanstad € 91.474 te vorderen. Daarnaast is nog een bedrag van € 850 te vorderen van de Erasmus Universiteit voor het voorbereiden en verzorgen van gastcolleges.

- **Overlopende activa € 690.973**

Rekening-couranthouding met de gemeente Amsterdam is per 31 december 2021 € 640.141. Voor een toelichting wordt verwezen naar de post liquide middelen. Daarnaast is onder deze post nog € 50.832 opgenomen vanwege vooruitbetaalde kosten. Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

Vooruitbetaalde huur- en servicekosten eerst kwartaal 2022	€	44.942
--	---	--------

Vooruitbetaalde licentiekosten 2022	€	1.975
Correctie salariskosten 13e loonverwerking december	€	2.249
Vooruitbetaalde kosten die zijn gecrediteerd	€	<u>1.666</u>
Totaal	€	50.832

• Liquide middelen € 0

In 2020 is een overstap gemaakt van huisbankier van de ING naar de Rabobank. Daar hebben we een bankrekening onder de naam Rekenkamer Amsterdam. Deze rekening valt onder de overeenkomst van de gemeente Amsterdam met de Rabobank. Het saldo van deze bankrekening bedraagt per 31 december 2021 € 0. Dit is een gevolg van de verplichting tot schatkistbankkieren bij de rijksoverheid. Evenals gemeenten, zijn gemeenschappelijke regelingen verplicht alle liquide middelen daar te stallen. Vanwege deze verplichting roomt de Treasury-afdeling van de gemeente Amsterdam de bankrekening af of zuivert die aan, waardoor het saldo van de bankrekening op € 0 uitkomt. Als gevolg van die mutaties is er met de gemeente Amsterdam een rekening-courantverhouding ontstaan. Deze post is verantwoord onder Overlopende activa.

Passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit een algemene reserve en bestemmingsreserves. In het hiernavolgende overzicht is het verloop van de reserves gespecificeerd.

Tabel 5.7 – Overzicht van verloop reserves

Reserves (in €)	31-12-2020 vóór resultaat- bestemming	Resultaat- bestemming 2020	1-1-2021 na resultaat- bestemming	Onttrekking/ toevoeging 2021	31-12-2021 vóór resultaat- bestemming
Algemene reserve	346.559	-16.033	330.527	48.315 -1.850 -30.000 90.000 ^{dd}	436.992
Subtotaal	346.559	-16.033	330.527	106.465	436.992
Bestemmingsreserve					
• Huisvesting	162.500	-	162.500	-27.500 -5.379 1.850	131.480
• ICT	55.600	-	55.600	-13.900	41.700

^{dd} Verwachte storting in de algemene reserve volgens de tweede begrotingswijziging 2021.

- Dekking schrappen incidentele bijdragen 2021 - Symposium Waardevol bestuur	48.315	-	48.315	-48.315	0
				30.000	30.000
Subtotaal	266.415	-	266.415	-63.235	203.180
Totaal reserves	612.974	-16.033	596.942	43.230	640.172

- Algemene reserve € 436.992**

De algemene reserve is bedoeld voor het opvangen van schommelingen in de uitgaven voor onderzoek. Indien er in de toekomst vanwege extra onderzoeksinspanningen meer kosten worden gemaakt dan de ontvangen jaarlijkse bijdragen, wordt het tekort uit deze reserve gedekt. Voor het opvangen van schommelingen in de uitgaven streven we ernaar om een algemene reserve aan te houden van maximaal 15% van de te ontvangen jaarlijkse bijdragen. De reserve per 31 december 2021 vóór resultaatbestemming bedraagt € 436.992. Dit is circa 18,7% van de te ontvangen jaarlijkse bijdragen. In hoofdstuk 6 wordt een toelichting gegeven hoe kan worden omgegaan met het surplus in de algemene reserve.

- Reserve Huisvesting € 131.480**

Vanwege de investeringen in 2016 en 2018 in de kantoorlocatie Weesperstraat 105A, zesde verdieping is er een bestemmingsreserve Huisvesting gevormd. Met deze reserve kunnen de jaarlijks begrote afschrijvingslasten volledig worden gedekt. In 2021 wordt, conform afschrijvingsplan, € 32.870 aan deze reserve onttrokken. Tevens is € 1.850 aan de reserve toegevoegd waarmee de toekomstige afschrijvingslasten gedekt gaan worden voor de investering die begin 2021 zijn gerealiseerd om alle kantoorunits te voorzien van deuren.

- Reserve ICT € 41.700**

Bij de besluitvorming over de bestemming van het resultaat 2018 is besloten om een bestemmingsreserve ICT van € 50.000 te vormen. Bij de eerste begrotingswijziging 2020 is daar nog € 19.500 aan toegevoegd. De afschrijvingslasten van de huidige investeringen in het ICT-netwerk en software (jaarlijks € 13.900) kunnen met deze bestemmingsreserve de komende jaren volledig worden gedekt.

- Reserve dekking schrappen incidentele bijdragen 2021 € 0**

In de *Begroting 2021* zijn incidentele bijdragen begroot die de gemeenten Amsterdam en Zaanstad zouden betalen om de algemene reserve weer op het gewenste niveau te brengen van minimaal 10% van de jaarlijkse bijdragen. Doordat de rekenkamer in 2020 zelf meer heeft kunnen besparen dan verwacht, worden de betreffende incidentele bijdragen

geschraapt. Om de niet te innen incidentele bijdragen te dekken, is met de tweede begrotingswijziging 2020 een reserve van € 48.315 gevormd. Het bedrag van € 48.315 is in 2021 volledig onttrokken, waarmee de reserve is vrijgevallen.

- **Reserve symposium Waardevol bestuur € 30.000**

Ter afsluiting van de bestuurs- en beleidsperiode 2016-2022 van de rekenkamer is begin 2022 een symposium georganiseerd. Voor de dekking van de materiële kosten voor het symposium, is bij de tweede begrotingswijziging 2021 een bestemmingsreserve van € 30.000 gevormd. De verwachting was dat in het lopende jaar de helft van deze kosten zouden worden gemaakt en het restant van de kosten zou worden voorzien in 2022. Aangezien in 2021 geen facturen zijn ontvangen voor het symposium is de begrote onttrekking aan de reserve van € 15.000 in 2021 geschraapt. De nog te ontvangen facturen zullen in 2022 ten laste van deze reserve worden gebracht.

- **Nog te bestemmen resultaat € 62.251**

In 2021 is een (positief) financieel resultaat, na mutaties in de reserves, gerealiseerd van € 62.251. Voor een toelichting op het Nog te bestemmen resultaat wordt korthedshalve verwezen naar het onderdeel Resultaatbestemming zoals die is opgenomen onder Overige gegevens van de jaarrekening.

- **Overlopende passiva € 254.054**

Deze post heeft betrekking op kosten die per 31 december 2021 nog moesten worden betaald maar wel betrekking hebben op het boekjaar 2021. Deze post kan als volgt worden gespecificeerd:

Nog aan Amsterdam te betalen salariskosten maand december 2021	€	142.297
Nog te betalen advieskosten inzake onderzoek <i>Openbaar maken van overheidsinformatie</i>	€	25.487
Nog aan Amsterdam te betalen collectieve salarisverhoging 2021	€	25.235
Nog te betalen advieskosten inzake onderzoek <i>Ambities Coalitieakkoord</i>	€	12.400
Nog in rekening te brengen OZB-belasting 2016 tot en met 2021 (schatting)	€	11.000
Nog aan Amsterdam te betalen werkzaamheden OIS	€	10.678
Nog te betalen accountantskosten 2021	€	9.950
Nog te betalen advieskosten inzake project beleidsevaluatie	€	8.800
Nog te betalen HR-ondersteuning december 2021	€	1.700
Overige nog te betalen inkoopfacturen aan derden	€	<u>6.507</u>
Totaal	€	254.054

5.7 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

De belangrijke financiële verplichtingen waaraan we zijn gebonden en die niet in de balans zijn opgenomen, zijn als volgt toe te lichten.

Huurcontracten

We huren vanaf 15 september 2015 kantoorruimte op de zesde verdieping

van de Weesperstraat (105A). De huursom bedraagt € 141.050 op jaarbasis (exclusief servicekosten). Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Het huurcontract loopt tot 14 september 2025.

Vakantiedagen

Aan de vakantiedagen die eind 2021 nog niet zijn opgenomen, is een waarde toe te kennen van bijna € 73.000.

Overig

Wachtgeldverplichtingen

We hebben ultimo 2021 geen WW- of andersoortige verplichtingen jegens (ex-)medewerkers.

Creditcards en garanties

We beschikken niet over creditcards en hebben geen garanties verstrekt. Wel hebben de directeur/bestuurder en de medewerkers, overeenkomstig de bij de gemeente Amsterdam in 2015 ingevoerde regeling, een NS-Business Card voor het maken van dienstreizen met het openbaar vervoer.

5.8 Gebeurtenissen na balansdatum

De uitbraak van corona eind februari 2020 heeft ook in 2021 impact gehad op de bedrijfsvoering. De crisis heeft evenwel geen gevolgen voor de financiële verantwoording 2021. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit, omdat er meerjarige afspraken zijn gemaakt over de financiële bijdragen aan de gemeenschappelijke regeling. De landelijke maatregelen van het Rijk zijn strikt gevolgd. Dit betekent dat ook in 2021 de medewerkers grotendeels vanuit huis hebben gewerkt en dat er afspraken waren over hoeveel medewerkers er maximaal op kantoor konden werken. Vrijwel alle vergaderingen vonden digitaal plaats. Ook bij onze gemeenten werkten veel ambtenaren thuis, maar dat heeft geen grote effecten gehad op onze mogelijkheden om onderzoek te doen. De gevolgen voor onze bedrijfsvoering zijn tamelijk beperkt geweest. De verwachting is dat we geleidelijk aan weer meer op kantoor zullen gaan werken.

6 Overige gegevens van de jaarrekening

Vaststelling jaarverslag en resultaatbestemming

Op grond van artikel 34 lid 3 van de Wet Gemeenschappelijke regeling dient het bestuur van de gemeenschappelijke regeling de jaarrekening vast te stellen. De vastgestelde jaarrekening wordt aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten ter kennisname gezonden.

Tevens ontvangt de provincie deze vastgestelde jaarrekening.

Alvorens de directeur/ het bestuur van de gemeenschappelijke regeling besluit de jaarrekening vast te stellen, wordt de jaarrekening besproken in het Overlegorgaan RMA, waarin vertegenwoordigers van de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten Amsterdam en Zaanstad zitting hebben.

De Jaarrekening 2021 sluit af met een jaarresultaat € 62.251 (overschot). Het bestuur van de RMA heeft het Jaarverslag 2021 na bespreking in het Overlegorgaan RMA van x april 2022 vastgesteld. Tevens is besloten om het jaarresultaat 2021 en het surplus van de algemene reserve als volgt te bestemmen:

- € 15.000 toevoegen aan de reserve symposium Waardevol bestuur;
- het restant van het jaarresultaat is toegevoegd aan de algemene reserve (€ 47.251);
- het vormen van een bestemmingsreserve zesjaarlijkse afrekening van € 135.000 ten laste van de algemene reserve.

Toelichting op de toevoeging van € 15.000 aan de bestemmingsreserve Symposium Waardevol bestuur

Ter afsluiting van de bestuurs- en beleidsperiode 2016-2022 van de RMA is begin 2022 een symposium georganiseerd. Door de geldende coronamaatregelen ten tijde van het symposium zijn de kosten hoger geworden dan eerder verwacht. Dit komt voornamelijk door de kosten voor de benodigde voorzieningen om het symposium digitaal te kunnen verzorgen. Ook zijn er extra kosten gemaakt voor de afscheidsbijeenkomst van de bestuurder/directeur per 1 maart 2022 omdat die vanwege corona niet kon worden gecombineerd met het symposium. Een nieuwe kostenschatting van de materiële lasten maakt het nodig om € 15.000 aanvullend toe te voegen aan de bestemmingsreserve Symposium Waardevol bestuur.

Toelichting op de toevoeging van € 47.251 aan de algemene reserve

Om schommelingen tussen de jaarlijkse onderzoeksuitgaven te kunnen opvangen, is een algemene reserve in het leven geroepen. Indien er in een jaar een tekort ontstaat vanwege extra onderzoeksinspanningen, kan dat tekort uit deze reserve worden gedekt. Door € 47.251 toe te voegen aan de algemene reserve komt deze uit op circa € 484.243 oftewel circa 20,8% van de jaarlijkse bijdragen.^{ee} Er is in overleg met de accountant een richtlijn

^{ee} De reservemiddelen zijn in formele zin eigendom van de gemeenten, omdat de gemeenschappelijke rekenkamer geen rechtspersoonlijkheid bezit.

voor een bovengrens van de algemene reserve vastgesteld van circa 15% van de jaarlijkse gemeentelijke bijdragen.^{ff} 20,8% is dus aan de hoge kant. Besloten is om het surplus te bestemmen voor de uitgestelde 6-jaarlijkse afrekening met de gemeenten. Zie hieronder.

Toelichting op de onttrekking van € 135.000 aan de algemene reserve voor de zesjaarlijkse afrekening met de deelnemende gemeenten

In de gemeenschappelijke regeling is geregeld dat de raden van de deelnemende gemeenten voor een periode van zes jaar hun jaarlijkse bijdrage aan de rekenkamer vaststellen.^{gg} De huidige afspraak loopt tot en met het kalenderjaar 2021. Na afloop van de zes jaren maakt de rekenkamer een voorstel voor een eindafrekening met de gemeenten. Hierbij besteedt zij aandacht aan de gewenste startreserve voor de nieuwe periode. Daarnaast vindt een verrekening plaats voor meer- of minder geleverde onderzoeksinspanningen in verhouding tot de ontvangen financiële bijdragen.

Ten minste twaalf maanden voor afloop van de zesjaarsperiode stellen de raden opnieuw de jaarlijkse bijdrage vast. Dit is niet gebeurd. Gelet op het vertrek van de bestuurder/directeur van de rekenkamer per 1 maart 2022 en het aantreden van een nieuwe bestuurder/directeur, hebben de raden van Amsterdam en Zaanstad besloten de huidige bijdragen nog voor één jaar te verlengen en pas in 2022 de bijdragen voor de komende zes jaar vast te stellen.^{hh} In het Overlegorgaan RMA is besproken dat om die reden de periode van de zesjaarlijkse afrekening ook met een jaar wordt verlengd. De rekenkamer zal derhalve een voorstel voor afrekening doen op basis van de realisatiecijfers eind 2022.

Gelet op een gewenste startreserve voor de algemene reserve voor de nieuwe periode van 15% van de jaarlijkse bijdrage is er nog een surplus beschikbaar van circa € 135.000 om uit te keren aan de gemeenten.ⁱⁱ Voor de zesjaarlijkse afrekening wordt ten laste van de algemene reserve een bestemmingsreserve gevormd van € 135.000. De bestemmingsreserve geeft de mogelijkheid om in 2022 extra onderzoeksinspanningen te leveren. Bij de eindafrekening zal ook het financieel resultaat 2022 én de onderzoeksinspanningen 2022 worden betrokken. Gelet op dat er de afgelopen zes jaar onderbesteding in uren in Zaanstad is geweest, zal ernaar worden gestreefd om daar in ieder geval in 2022 extra onderzoeksinspanningen te leveren.

^{ff} Dit percentage is goedgekeurd door het Overlegorgaan RMA.

^{gg} Deze bijdrage wordt jaarlijks aangepast op basis van het indexcijfer voor lonen voor overheidspersoneel.

^{hh} Brief van het Presidium Amsterdam aan de gemeenteraadsleden van Amsterdam, Weesp en Zaanstad met als onderwerp Zesjarenbegroting Rekenkamer Metropool Amsterdam, 22 juni 2021.

ⁱⁱ Eind 2021 heeft de rekenkamer een algemene reserve vóór bestemming van € 499.000. Hiervan wordt € 15.000 bestemd om de bestemmingsreserve symposium Waardevol bestuur met € 15.000 te verhogen.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Gemeenschappelijke Regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam te Amsterdam gecontroleerd.

WIJ CONTROLEERDEN	ONS OORDEEL
De jaarrekening bestaande uit: 1. het overzicht van baten en lasten over 2021; 2. de balans per 31 december 2021; 3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; 4. het overzicht van de baten en lasten per taakveld.	Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken op pagina 37 tot en met pagina 51 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam op 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Naar ons oordeel zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder in de gemeenschappelijke regeling opgenomen bepalingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Rekenkamer Metropool Amsterdam zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 22.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2021. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het bestuur overeengekomen dat wij aan het bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de EUR 1.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- ▶ jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording (inleiding en resultaten) en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het Controleprotocol WNT 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ Het identificeren en inschatten van de risico's
 - ▷ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - ▷ dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- ▶ Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling.
- ▶ Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- ▶ Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen.
- ▶ Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- ▶ Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amstelveen, 20 april 2022

BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

J.M.A. Brak RA
